

de Dukenburger

Info-magazine voor Dukenburg - 17^e jaargang nummer 4 - mei/juni 2024

Boekenhuisje in de bibliotheek

VOORSPEL XWIN!

SCOREN
DOE JE IN
DUKENBURG!

Ik voorspel dat de uitslag van de wedstrijd op [] [] 2024 wordt:
NEDERLAND [] []
Mijn naam: _____
E-mailadres: _____
Telefoonnummer: _____
 Ja ik aanvaard de op de digitale Reglementen van winkelcentrum Dukenburg

Voorspel de uitslag van een wedstrijd van het Nederlands elftal en maak kans op mooie prijzen!

Je kunt per wedstrijd een voorspelling doen. Inleverbox en scorekaarten vind je op het plein bij Etos. Na iedere wedstrijd verloten we een prijzenpakket onder de goede inzendingen. Houd onze socials in de gaten.

Wij spelen, zolang zij spelen!

Meer informatie op
winkelcentrumdukenburg.nl

WINKELCENTRUM
DUKENBURG
BRENGT
JE MEER

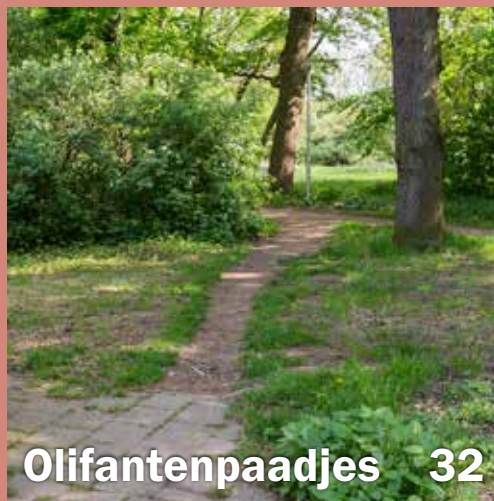
Benito Sanchez 4

Boekenhuisje 7

Stadsnomaden 24

Olifantenpaadjes 32

Opruimdagen 14

Westerbork 22

Afkroegen 28

Dukenburg in stukjes

Ga toch fietsen	34
Programma bieb Zwanenveld	34
Inschrijvingen bouwdoorp Duuk	35
Gratis museumdag de Bastel	35
Huis van Weezenhof jubileert	36
Buurten in de Ontmoetingskerk	37
Fancy fair de Turf	37
Digitale laaggeletterdheid	38
Alzheimercafé Dukenburg	38
Eerste steen Prins Clauschool	39
SP wil Ketelhuis behouden	39
Presentatie projecten	40
Oorzaak schoorsteenlekkage	41
Theo Jansen terug in Dukenburg	41
Van Tuin Tot Bord kookt	42
Lelijkste gebouw van Nijmegen?	42
Lange schaduw van het verleden	43
Nijmegen Klinkt	43
Bodemverbeterplekken	44
Ik ga op reis en neem mee...	44
Herstel e-mailadres in Tolhuis	44
Groen verrijst onder witte deken	45

En verder:

Column Toine van Bergen	6
Klokjes in het bos	6
Bloesem in Meijhorst	8
2,6 miljoen voor woningbouw	9
Wijkhelden uit het stadhuis	9
Dukenburg Groen	10
De heilige eik	10
StAAD Special voorjaarsmiddag	11
Gré Berkelaar en Waalbrugspeld	12
Kerk voor mensen in de buurt	12
Woonwagengbelangen Nijmegen	13
Nijmegen en de wielersport	13
Column Guus Kroon	14
Energiekosten	15
Wie is er niet ontheemd?	16
Week van de jonge mantelzorg	17
Tip van Stip: mantelzorg	17
Podium 1390	18
Festival 1390	18
Waar gebeurt: verkeren verkeer	19
Column José Velzeboer	19
Maatjes in de buurt	20
In memoriam Jeen Turksma	21
Cultuur	26
BN'ers	26
Kat uit de boom	27
Nimweegs nuilen	27
Geachte redactie	30
WijkMakerij Dukenburg	31
Waalzinnig in Meijhorst	31
De Dukenburger verkrijgbaar bij	47
Colofon	47

Benito Sanchez: 'Wat ik hier nu heb, ook aan

Een bijzonder levensverhaal van twee uit Chili, met hun dochter, weggestuurde Dukenburgers: Benito Sanchez en Coty Salazar. Dat kan zeker gesteld worden. Inmiddels hebben ze hier niet alleen kinderen maar ook kleinkinderen. In Zwanenveld beleven ze al jarenlang de vrijheid die ze vroeger niet hadden.

Het levensverhaal van Benito begon in zijn geboortjaar 1951, in een mijnwerkersdorpje

middenin het langgerekte Zuid-Amerikaanse land, met een kustlijn van 5000 kilometer. Benito kwam uit een groot gezin: hij had zeven broers en drie zussen. In 1960 verloor hij echter twee broers toen Chili werd opgeschrikt door een zeer zware aardbeving en een daaropvolgende tsunami (vloedgolf).

Jeugdijaren

Zijn jeugdijaren werden gekenmerkt door grote armoede in een dorp waarin de meeste men-

sen de kost moesten verdienen als mijnwerker. Als enige in het gezin kon Benito doorstuderen. Hij raakte politiek geïnteresseerd en werd actief voor de socialistische partij, die steun verleende aan de toenmalig zeer populaire president Salvador Allende. In augustus 1973 was hij in Frankfurt (Duitsland). Daar gingen al verhalen rond dat er in zijn geboorteland een staatsgreep op handen was. En inderdaad. Op 9 september vloog hij terug naar Chili en twee dagen later greep het militaire regime van Pinochet de macht. De democratie was om zeep gebracht en de jacht op alles wat links was werd geopend.

Opgepakt

Direct na zijn terugkeer moest hij onderduiken. Benito was inmiddels getrouwd met Coty en ze hadden een dochter. Op de dag dat hij toch even langskwam op de verjaardag van hun kind werd hij 'verlinkt' door een buurtgenoot en opgepakt. Er volgde opsluiting in een voetbalstadion en later in de gevangenis. In die tijd heeft hij vreselijke dingen gezien en meegemaakt als het gaat om wat andere gevangenen moesten doorstaan. Zelf volgde een veroordeling tot twintig jaar gevangenisstraf omdat hij een internationale terrorist zou zijn.

Solidariteitscomité

Ondertussen waren er in veel landen felle protesten ontstaan tegen de militaire coup in Chili. In Nijmegen ontstond op de Katholieke (inmiddels Radboud-) Universiteit een solidariteitscomité dat op alle mogelijke manieren het Chileense verzet probeerde te ondersteunen. Uiteindelijk droeg dit ertoe bij dat Benito na drie jaar gevangenschap het land mocht verlaten met zijn vrouw en kind.

In Nederland

De eerste woonplek van het jonge gezin was de Bijlmer in Amsterdam. Coty volgde een opleiding verpleegkunde en werkte vervolgens jarenlang in de zorg. Benito was een tijdlang vrijwilliger in het Tropenmuseum en vond vervolgens werk bij een ICT- bedrijf in de buurt van Schiphol. Het bedrijf groeide snel en er was behoefte aan een nieuwe productielocatie. Het personeel had daarbij inspraak en koos vervolgens voor: Nijmegen. De stad die hem had geholpen de vrijheid te hervinden! Een eerste woning werd gevonden in Zwanenveld,

Alpaca in de Ridderzaal na een optreden in Den Haag. Benito Sanchez is de tweede van links

vrijheid, had ik vroeger in Chili willen hebben'

en halverwege de jaren tachtig volgde een verhuizing naar een andere plek in dezelfde wijk: tegenover onze hoofdredacteur. Daar groeiden hun kinderen op en werden Coty en Benito inmiddels ook oma en opa.

Alpaca

Enkele tientallen jaren geleden kwam Benito tijdens een straatmuziekdag toevallig in contact met een muziekgroep van enkele Nederlanders die Zuid-Amerikaanse folkloristische muziek speelden. Zijn interesse was direct gewekt en hij sloot zich als Chileen, en enige niet-Nederlander, aan bij *Alpaca*. De groep speelde de authentieke muziek van indianen uit diverse landen van Zuid-Amerika. De groep bezocht inmiddels diverse Zuid-Amerikaanse landen, waaronder Argentinië, om de muziek nog beter te leren kennen en te spelen.

Todo cambia

Een liedje dat erg bekend is heet *Todo cambia*, oftewel *Alles verandert*. Dat gaat over iemand uit Chili die verbannen is naar Europa. Hij merkt dat alles om hem heen verandert: de kleding, de manier van denken, de manier van leven. Maar wat niet verandert is de liefde voor zijn land. 'Deze tekst spreekt mij erg aan, want voor mij is het maken van deze muziek meer dan een hobby. Het is voor mij een manier om bezig te zijn met mijn land en mijn cultuur', geeft Benito aan.

Geworteld

Benito en Coty hebben lange tijd gedacht dat ze nog terug zouden gaan naar Chili. Ze zijn er ook nog wel enkele keren geweest. Maar ze voelen zich nu te veel geworteld in Nederland waar ook hun kinderen en kleinkinderen hun plek hebben gevonden. 'Ik pas daar niet meer. Wat ik hier nu heb, ook aan vrijheid, had ik vroeger in Chili willen hebben.'

Spaanse les

Benito is inmiddels enkele jaren met pensioen. Hij geeft nu Spaanse les bij STAAD in Wijkcentrum Dukenburg. Benito en Coty hebben meegewerkt aan *Blik op Vrijheid*, een tv-programma van Vimeo, terug te vinden via Google.

Tekst: Toine van Bergen en René van Berlo

Foto rechts: Jacqueline van den Boom

Warmtebedrijf in Dukenburg

Tot lang in de vorige eeuw kwam regelmatig de kolenboer bij ons thuis langs. Het stoken op kolen was een noodzaak om je huis warm te houden. Veel stank en luchtvervuiling waren de minder prettige gevolgen. Ook stierven er regelmatig mensen aan koolmonoxidevergiftiging. Omdat de schoorsteen niet goed of tijdig geveegd was. De overgang naar aardgas was dan ook een flinke stap vooruit.

Inmiddels weten we dat gas opboren tot aardbevingen leidde in Groningen. Verbranden van gas draagt ook bij aan de opwarming van het klimaat. We moeten nu weer van het gas af. Wat nu? In Nijmegen, en ook in Dukenburg, staan we voor de keuze. Er ligt een plan voor een warmtenet. Buizen met warm water, om te beginnen in Zwanenveld en een deel van Lankforst, moeten de oplossing bieden.

Het warme water is afkomstig van de afvalverbrander ARN in Weurt. Ook regiogemeenten zoals Wijchen, Beuningen en Heumen hebben al aangegeven interesse te hebben in aansluiting bij dit warmtenet. Daardoor dreigt een tekort aan afval waardoor er weer van elders afval naar deze regio moet komen. En misschien wel een tweede oven gebouwd moet worden. Afval voorkomen of hergebruiken is veel duurzamer dan verbranden, maar wordt zo wel tegengewerkt.

In Nijmegen-Noord ligt al een warmtenet, geëxploiteerd door het commerciële energiebedrijf Vattenfall. Dat wil de gemeente voor Dukenburg anders doen. Daar moet de meerderheid van de aandelen in handen zijn van de overheid. Vooral om te voorkomen dat het warmtenet te duur wordt. Zegt de gemeente Nijmegen.

Maar het hoogste adviesorgaan van onze regering, de Raad van State, vraagt zich af of een warmtenet grotendeels in overheids handen wel echt gaat leiden tot betaalbare tarieven voor de consument. Daar zijn grote twijfels over. Linksom of rechtsom dreigt vooral de burger met een laag inkomen de dupe te worden.

Als het warmtebedrijf er dan toch gaat komen is actieve bewonersparticipatie van groot belang. Onder andere van huurdersverenigingen en vertegenwoordigers van woningeigenaren, zoals Verenigingen van Eigenaars. Kortom, een complex onderwerp dat ons nog lang zal bezighouden.

Toine van Bergen

Klokjes in het bos

In een van de Dukenburgers uit jaargang 2023 werd aandacht gegeven aan bosjes in de bebouwde kom van enkele wat nieuwere stadswijken.

Het *Bosje van de Barones* kwam toen ook aan bod. Dit aardige stuk landgoed met veel groen en doorkijkjes naar charmante bebouwing is te vinden in de Waalsprong, waar het nieuwe Nijmegen steeds meer begint uit te dijnen. Opvallend was een voorjaar geleden het indrukwekkende tapijt aan sneeuwkllokjes tussen eerbiedwaardige oude bomen, nog in wintertooi. Het plaatje zorgde voor bijzondere foto's.

Onlangs kwam een medewerker van de redactie in gesprek met *buren* van de huidige *barón* (*Van Boetzelaer*) van het bosje. En weer kwam het tapijt aan sneeuwkllokjes ter sprake. 'Zoveel exemplaren en zo veel groter dan wat er in ons achtertuintje bloeit, hoe zit dat?'

Het overtuigende antwoord kwam meteen: 'Het zijn stinsen.' Gelukkig is er dan Wikipedia die over de benaming stins nog meer kan vertellen. Zo is een stins (meervoud met een s of z, allebei correct) een middeleeuwse, verdedigbare, bewoonbare toren in de Neder-

landse provincies Friesland en Groningen. Het oorspronkelijke Friese woord stins betekent steenhuis. De stins- of stinzenplánt komt specifiek voor bij landgoederen, boerenhoven, pastorietuinen en dergelijke. Meestal zijn het ingevoerde sierplanten die wisten in te burgeren of juist verwilderden.

Met deze informatie in het achterhoofd of in je rugzakje is het nóg leuker als je tegen zo'n *Keukenhof* in het klein aanloopt. De stinsen in het Bosje van de Barones voldoen uitstekend aan de beschrijvingen hierboven. Nu nog uifilteren of de familie Van Boetzelaer de stinsen meenam over de grens; bijvoorbeeld vanuit het plaatsje Selm met het kasteel Botzlar, waar meerdere uitgebreide takken aan Westfaalse landadel groeiden en bloeiden.

Wie toevallig voornemens is ooit de *100 Schlösserroute* in het Münsterland te fietsen, die komt vast en zeker velden vol stinsen tegen. Bijvoorbeeld in de parktuinen van Nordkirchen, het Versailles van Westfalen. En dat allemaal relatief dichtbij huis.

Tekst: Hette Morriën

Foto: Bankhallbretherton/wikipedia

Boekenhuisje in de bieb

Eens, in een recent verleden, stond er midden in het wijde Drentse landschap een boekenhotel. In de receptie, de eetzaal, op de gangen, op de stamtafel, aan de bar en uiteraard in de hotelkamers, waar je ook maar keek: overal boeken. Zelfs in de badkamers. Pockets, naslagwerken, detectives, romans, reisverhalen. Een entourage waarvan een niet-lezer zou griezelen. Maar o, wat een walhalla voor boekenliefhebbers.

Wat minder lang geleden stond op de Charles Dickensdag in Druten een boekenverkoper, die van tig boeken met een groene kaft een mega-kerstboom had gestapeld. Op een knus pleintje met rondom sneeuw en dennengroen. Leuk idee om dat thuis in het klein na te doen. Een boek is op die manier veel meer dan leesvoer. Ook voor hen die niet lezen.

Houten frame

Dat er van boeken in een bibliotheek een huisje gemaakt kan worden, waar klein maar ook groot lekker in weg kunnen kruipen met een spannend verhaal, een beetje onbespied; dit kwam medewerkster Mirjam van de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid (OBGZ) in Zwanenveld op het spoor. Hoe mooi zou zoiets passen in de Zwanenveldse bieb, dacht Mirjam medio 2023. Samen met Renée Rokers en de inzet van houtman Huub van het Creatief Centrum Nijmegen-Zuid (CCNZ), vervolgens dankzij andere bibliotheken kwam er vanuit het niets een boekenhuisje van de grond. CCNZ's houtbewerking timmerde een houten skelet, zonder enige uitleg hoe. Dit is in oktober neergezet in de bieb en daarna langzaam opgebouwd. Het thema van de Kinderboekenweek in oktober was *Bij mij thuis*.

Bouwstenen

De afdeling Collectie van OBGZ/Hatert verzamelde intussen afgeschreven boeken om als bouwstenen te gaan dienen. Medewerkers van de bieb in Hatert wisten precies welke boeken qua formaat geschikt en nodig waren voor het dak en de muren. Vervolgens schroefde Renée de boeken in stapels op elkaar voor de hoeken en de buitenbekleding rond de raampjes. Wie goed de foto's bekijkt ziet hoe nauwgezet alles gedaan is, ook hier zonder uitleg hoe. Het lange wachten vóór de werkelijke opening van het boekenhuisje kwam door de dakbedekking. Aan de ene kant van het dak liggen omslagen

Renée, Bas en Sam

'Afgeschreven boeken' zijn boeken die uit de collectie gaan

van Donald Duck. Op de andere dakhelft kافتen van de strip Suske en Wiske, helaas lange tijd net een paar te weinig. Maar nu staat het project als een huis.

Bas en Sam

Bas en Sam is een identieke tweeling van 9 jaar. Gelukkig hadden zij op vrijdag 3 mei even tijd om voor de foto's in dit blad het huisje officieel te openen. Ze deden dit fantastisch. Hun aansluitende reis naar een heerlijk vakantiepark gingen ze zeker ook besteden aan lezen. Met als favorieten Donald Duck, de

Rode Ridder en de Grijze Jager. Deze laatste titel herbergt een boekenserie in het fantasiegenre. De schrijver John Flanagan neemt de lezertjes mee naar het land waar de 15-jarige Will wonderlijke avonturen beleeft. Bas en Sam genieten daarvan. In het boekenhuisje kregen ze aandachtige aanloop van twee kleuters die door raampjes en deuropening de *lezende* broertjestweeling bewonderden.

Knutselmiddagen en meer

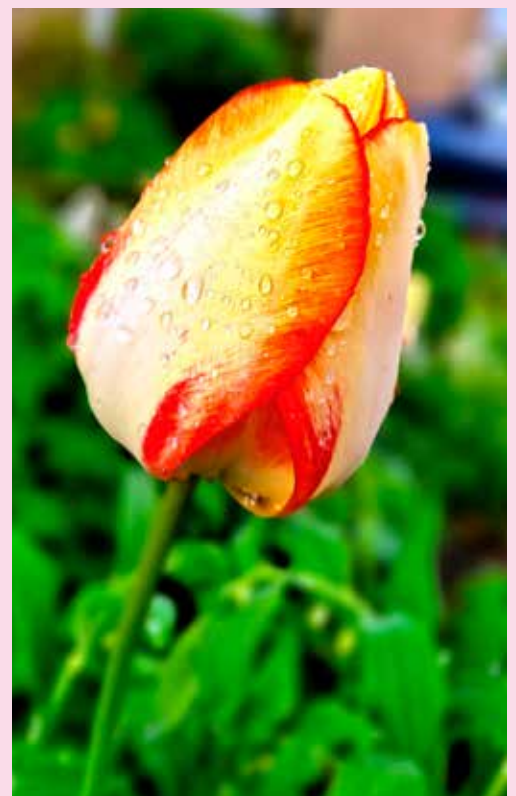
- Renée maakte terecht van de gelegenheid gebruik om *de Dukenburger* te wijzen op de kind en ouder-knutselmiddagen waarvan de koninklijke voorjaarsmiddag een succes was. Voor een tientje kunnen kind en ouder zich creatief uitleven bij het CCNZ, Tolhuis 44-44. De volgende middag is op 19 oktober met als thema Halloween. Leuk om te doen.
- Ook de veel eerdere hobbymarkt op 1 juni aanstaande, met kunst in alle vormen en veel meer is een bezoek zeker waard. Van 12.00 tot 17.00 uur kunnen belangstellende bezoekers hier gratis terecht. Meer informatie is te vinden op www.ccnz.nl/hobbymarkt. De wintereditie van de hobbymarkt staat op de kalender op 30 november.
- Overigens is een workshop Zentangle in de avonden uitermate geschikt om met een gezelschapje als (team-)uitje te kiezen. Op de website van CCNZ is het programma uiteraard terug te vinden.

Tekst: Hette Morriën

Foto's: Jacqueline van den Boom

Bloesem in Meijhorst
Foto's: Marlies van den Berg

Zwanenveld 80° straat

2,6 miljoen euro van Rijk voor woningbouw bij Winkelcentrum Dukenburg

De gemeente Nijmegen ontvangt 2,6 miljoen euro van het Rijk voor de bouw van 498 woningen rond Winkelcentrum Dukenburg. Een deel van het bedrag is nodig voor het aanpassen van straten en groen in dit gebied.

Waar de 498 woningen precies worden gebouwd is nog niet besloten. Wel is duidelijk dat een deel van het winkelcentrum wordt gesloopt. Het gaat om het middengebied: het deel met de meeste leegstand. Dan ontstaat ruimte voor onder meer appartementen en groen. Een ander idee is om het bijna lege parkeerterrein achter de bibliotheek te bebouwen. De bieb gaat wellicht verhuizen naar de ruimte waar voorheen C&A zat. Op de huidige plek van de bibliotheek zou een extra supermarkt kunnen komen, laat wethouder Noël Vergunst weten.

Soorten woningen

Er komen 102 woningen met sociale huur. Woningcorporaties worden hiervan de eigenaar. 151 andere woningen krijgen een middenhuur. De rest wordt koopwoningen. 159 hiervan worden 'betaalbare koop': 41 appartementen gaan minder kosten dan 312.000 euro. 118 woningen zijn te koop voor tussen de 312.000 en 390.000 euro (prijzen anno 2024). 86 woningen vallen onder de vrije sector. Alle bestaande woningen blijven gehandhaafd.

Wethouder Noël Vergunst is blij: 'Met dit geld zijn we weer een stap dichterbij om het win-

kelcentrum en de omgeving te transformeren in een aantrekkelijk gebied voor Dukenburgers en de rest van de stad.' De winkeleigenaren hebben al geïnvesteerd in verbetering en blijven dat doen. 'NS en ProRail investeren in het station', meldt Vergunst. 'Er komt een provinciale bijdrage voor het busstation.' Onder andere het gebied tussen het winkelcentrum en de spoorlijn moet mooier worden. Vergunst: 'De auto's gaan weg uit de 80° straat. Het wordt groener. Natuurlijk blijven de bedrijven wel bereikbaar voor bevoorrading.'

Topprioriteit

In het najaar stelde B en W voor om het eerder uitgetrokken geld voor de ontwikkelingen in dit gebied te verminderen omdat ze vertraging verwachtte. De gemeenteraad accepteerde dat niet. Die vindt het topprioriteit. Nu zit er weer vaart in. Vergunst: 'Als alles meezit gaan we begin 2027 beginnen.' De gemeente moet nog wel een gat van minimaal 5 miljoen vullen.

Zwanenpark

De ontwikkelingen bij het winkelcentrum staan los van de realisatie van Zwanenpark. Tussen Zwanenveld 43° straat, het kanaal en de spoorlijn worden ongeveer 450 appartementen gerealiseerd. De gemeenteraad heeft hiermee ingestemd. In de nabije toekomst worden in het noorden van Zwanenveld dus ongeveer 950 woningen gebouwd.

Tekst en foto: René van Berlo

Wijkhelden uit het stadhuis

Dinsdag 23 april was er weer een bezoek van het college van burgemeester en wethouders aan Dukenburg.

Het bezoek startte in Meijhorst bij de Vincentius Vereniging. Hier zijn een huiskamer en weggeefwinkel. Er waren gesprekken met vrijwilligers en bewoners over armoede in de wijk. Daarna ging het richting Aldenhof waar men een bezoek bracht aan de Lindenberg. Het gesprek ging hier over huiswerkbegeleiding en activiteiten met de jongerenwerkers. De wethouders meldden interessante gesprekken met de jongeren.

In Zwanenveld werden de dames en heren wethouders in een geel hesje gehesen en op pad gestuurd om zwerfvuil op te ruimen. Alleen burgemeester Bruls liep als gewone burger mee.

Uw redacteur maar zeker ook *Dukenburger schoon*-aanjager Hein Kneepkens hadden waarschijnlijk een andere, betere plek uitgekozen met meer vuil en waar nuttiger gewerkt kon worden. Toch was dit rondje zinvol en waren er goede gesprekken met de wethouders.

Dat de gesprekken merendeels over heel andere dingen gingen en het rondje, zoals een wethouder aangaf, veel te kort was, geeft aan dat er nog veel te bespreken valt over Dukenburg.

Tekst en foto's: Peter Saras

De heilige eik

Zomereik

De eik kan honderden jaren oud worden. De boom komt van oorsprong in ons land voor, het is dus een *inheemse* boom voor Nederland.

Het was ook een heilige boom. De eik biedt voor veel dieren voedsel en veel dieren leven in en op de eik. Het hout van de eik wordt zeer gewaardeerd door mensen, omdat het sterk, hard en duurzaam is, maar toch goed te bewerken.

Heilige boom

Voor de bewoners van West-Europa van vóór het christelijke tijdperk was de eik heilig. De eik werd door de Germanen als een heilige boom beschouwd en was gewijd aan de god Donar of Wodan. Ook de Kelten, Grieken en Romeinen zagen de eik als een heilige boom. Bij de bomen vonden rituelen plaats, werden offers gebracht en werden overledenen begraven. Later zijn deze eiken gebruikt om grafkisten van te maken.

Eikel

ten van te maken. Het woord eik is verwant aan het Indische *igja* dat verering betekent. En het woord druïde (een soort priester) is verwant met het Keltische woord voor eik. De christelijke missionaris Bonifatius had opdracht de Friezen tot het christendom te bekeren. Hij werd bij Dokkum door de Friezen gedood omdat hij hun heilige eiken liet omkappen.

In Nederland hebben we overigens nog altijd een Heilige Eik. Het is een zomereik die al in 1250 geplant zou zijn. De eik staat in Den Hout, in de Noord-Brabantse gemeente Oosterhout.

Voedselboom

In en op de eik leven veel insecten, zoogdieren en vogels, maar ook schimmels. Sommige insectenetende vogels stemmen er zelfs hun voortplanting op af. De koolmees bijvoorbeeld eet alle rupsen die in het voorjaar op de zomereik verschijnen. De vruchten van de eik, de eikels, zijn aantrekkelijk voedsel voor onder andere de gaai, de houtduif, de kruisbek, de ekster en de kauw. Ook kleine zoogdieren zijn eikeleeters. De bekendste daarvan is de eekhoorn. Ook veel muizen, zoals de bosmuis, de rosse woelmuis en de veldmuis, lusten eikels. Van de grote zoogdieren zijn het wroetende everzwijnen die alle eikels op hun pad opeten. Hertachtigen, zoals het edelhert en de ree, eten graag eikels. Of de jonge boomscheuten.

De eik is voor het voortbestaan vooral afhankelijk van de gaai en de al genoemde eekhoorn. Een eikel valt niet ver van de boom en kan door de schaduw onder het bladerdak van de boom niet uitgroeien. Hij is dus aangewezen op dieren die de eikel verder van de boom

verplaatsen. Eekhoorns begraven voorraden eikels voor de winter. Als een eekhoorn niet alle eikels opeet of ze vergeet, is dat ideaal voor de eikels om te ontkiemen. Ook gaaien leggen hier en daar in het bos voorraadplaatsen aan van eikels, die ze ook vergeten.

Een boom vol leven

Er bestaan honderden soorten eiken. Als we het in Nederland over een eik hebben, bedoelen we meestal de inheemse zomereik. In en om de zomereik leven ongeveer 450 insectensoorten, zoals kevers, wespen en vlinders. Ter vergelijking: bij de (pas in het begin van de negentiende eeuw aangeplante) Amerikaanse eik vinden we er maar dertien. Al die insecten zijn er op zoek naar voedsel, vinden het de ideale plek om zich voort te planten of maken op de eik hun eigen nest. Veel vlinders of nachtvlinders hebben de zomereik als *waardplant*. Dat wil zeggen dat hun rupsen alleen kunnen overleven als ze eik te eten krijgen. De eikenpage zet haar eitjes af op eikenblad. Piepkleine mineermotten leggen hun eitjes aan de onderkant van het blad. Als ze uitkomen graven ze al etend gangen in het bladgroen van het blad. Naast de insecten zijn nog veel meer dieren afhankelijk van de eik. Ook veel vogels gebruiken de eik. Het is een goede plaats om voedsel te vinden (insecten) en een veilige nestplaats. De door spechten uitgehakte holtes worden gebruikt door onder andere boomkruipers, vleermuizen en uilen.

Er zijn ook een heleboel paddenstoelen en andere schimmels te vinden op en rond de boom. Ze doen dienst als opruimer van afgestorven takken en bladeren of maken gebruik van het water en de voedingsstoffen die de eik hen levert. Maar ze leveren ook voedingsstoffen die ze aan de bodem onttrekken in grote ondergrondse netwerken (mycorrhiza).

**Tekst: René Koene. Foto eikel: William Warby
Foto zomereik: Volkmar Brockhaus**

Wist je dat?
eiken onder goede omstandigheden honderden jaren oud kunnen worden en sommige soorten wel meer dan duizend jaar oud?

StAAD Special voorjaarsmiddag

Traditiegetrouw organiseerde de werkgroep StAAD Special een gezellige voorjaarsmiddag voor cursisten en hun begeleiders. Nieuw was de uitnodiging aan iedere Dukenburger om deze middag bij te wonen: gezelligheid en plezier voor 0,0 euro.

Hieraan werd gehoor gegeven, want er waren enige nieuwkomers naast het vaste publiek in de grote zaal van Wijkcentrum Dukenburg in Meijhorst. Waar geluisterd kon worden naar het StAAD-koor, dat enkele wereldliedjes zong. Zoals *Fratelli*, *Lara's Song* uit *Doctor Zhivago*, *Noyana* en een tweetal AB-BA-hits, te weten *Mama mia* en *Thank you for the music*. Waren er eerdere feestmiddagen lange tafels opgesteld, waarvan meerdere gereserveerd voor het ongeveer dertigkoppig koor, nu boden kleine tafels steeds plaats voor vijf personen. Dit had alles te maken met de rode draad van deze aprilmiddag: een heuse pubquiz, verzorgd en gepresenteerd door Pieter Monté. Voor velen was dit de eerste pubhappening (in een Dukenburgse *pub*, haha) en het fenomeen landde in goede aarde. Oké, de ene ronde bood makkelijker vragen dan een andere, maar het enthousiasme werd daardoor niet getemperd.

Scorebord

Inzage in het door Pieter Monté bijgehouden spelverloop leverde de volgende wetenswaardigheden op. Er deden vijftien groepjes mee aan de pubquiz. De zelfverzonnen namen, hieronder opgelepeld op alfabetische volgorde, laten twee bijna dezelfde namen zien, twee op StAAD terug te voeren titels, één knipooig naar de grootste wiskundige aller tijden en eenmaal een link naar een populaire tv-quiz. Maar dan *Clemosopage* ... huh? Werd deze naam samengesteld met de eerste letters van de voornamen van de vijf spelers? Feit is dat *Clemosopage* na ronde 1 meteen nummer 1 was én de uiteindelijke winnaar van het geheel. Zij kregen elk een leuk boekje als prijs. Dan het namen-ABC: Archimedes, de Brugjes, Cinq, *Clemosopage*, de Duckjes, de Dukjes, Hoge Noot, Red Ladies, de Slimste Mens 2.0, de Specials, de StAADjes, StAAD V, de Winners, Wijkgenootjes, Wijsneusjes.

Hoe verder

Hoewel de redactie ervan overtuigd was dat dit de première van de alom populaire pubquiz betekende in Dukenburg, bleek dat Pieter Monté al eerder met zijn hobby neerstreek in *het Gouden Hart*, Koriens onderkomen in Malvert, de oude Orangerie. Dat roept de vraag op van *de Dukenburger*: 'Pieter, denk je dat je vaker een pubquiz gaat houden voor volwassenen in de leeftijd van pak hem beet 18 tot 88?' De huidige Dukenburgse jongeren kunnen dan pixelvragen beantwoorden en de JVV (Jeugd Van Vroeger) herkent graag oude gebouwen of huishoudelijke voorwerpen zoals een gasaansteker uit de vorige eeuw. Deze vorm van vermaak verbreedt enorm en jong en oud heeft dan eindelijk wat te doen in ons o zo saaie stadsdeel (in de avonduren) zonder een pub. Wie weet willen de bovengenoemde groepjes vaker meequizen als ze de smaak te pakken hebben gekregen. Overigens wordt in Huis van Weezenhof ook aan pubquizen gedaan.

Tekst en foto: Hette Morriën

Welk gebouw in Dukenburg is dit?

Gré Berkelaar krijgt Zilveren Waalbrugspeld

Zondag 14 april jongstleden. Protestantse dienst in de Ontmoetingskerk. Na veertig jaar neemt Gré Berkelaar afscheid als ouderling. Ze is verbaasd familieleden te zien die er anders nooit zijn. Ze heeft niets in de gaten. Totdat aan het eind van de dienst burgemeester Bruls verschijnt. Dan heeft ze het door. Ze krijgt een onderscheiding. Het blijkt de Zilveren Waalbrugspeld te zijn, de hoogste onderscheiding van de stad.

‘Mevrouw Berkelaar krijgt deze onderscheiding voor haar jarenlange inzet als ouderling’, aldus de uitleg van de gemeente Nijmegen. ‘Ze heeft veel vrijwilligerswerk gedaan voor de kerk en was betrokken bij de start van de wereldwinkel in Dukenburg. Daarnaast is mevrouw Berkelaar zo nodig mantelzorger voor ouderen in de wijk Dukenburg, die geen vangnet (meer) hebben.’

‘Het was een verrassing tot en met’, vertelt Gré. Ook haar man Hans wist van niets. Maar andere familieleden dus wel.

De Ontmoetingskerk is een prima plek voor haar. Vanaf het begin is het een oecumenische kerk: voor katholieken en protestanten (zowel gereformeerden als hervormden). Gré heeft

Burgemeester Bruls en Hans en Gré Berkelaar een oecumenisch huwelijk. Zij is protestants, Hans is katholiek.

‘Ik heb ongeveer 46 jaar pastoraal werk gedaan’, vervolgt Gré. ‘Ik ben begonnen in 1977 toen we in Zwanenveld kwamen wonen. Kerkleden kregen toen elk jaar bezoek. Ik deed dat

in Zwanenveld.’ Vaak kwamen geloofsvragen aan de orde, maar het kon ook gaan over ziekte of ontslag. Ze voerde kennismakingsgesprekken met nieuwe Zwanenvelders.

Gré: het heeft heel veel gebracht: je leert ook van de mensen. Het vertrouwen van de mensen heeft me geraakt. Daarom ben ik het zo lang blijven doen. Het komt ook door de prettige samenwerking in kerkenraden en werkgroepen. Onderling vertrouwen draagt je. Er zijn ook lastige periodes geweest, bijvoorbeeld de coronatijd. Vooral ouderen konden nergens heen. We verzorgden online-uitzendingen van kerkdiensten in een bijna lege kerk.’

Veertig jaar ouderling is lang. ‘Ik was daarvoor de vraagbaak’, zegt Gré. ‘Nu ben ik 76 en wordt het me te zwaar.’

Naast het kerkelijk werk richtte ze samen met anderen de wereldwinkel in Meijhorst op. Gré is tien jaar voorzitter geweest. Ze heeft ook het steunpunt van de Voedselbank in Dukenburg opgezet.

Zoals iedereen had en heeft ze af en toe steun nodig. Daarbij heeft ze veel aan Hans. Gré: ‘Ik zei regelmatig: ik heb mijn helpdesk thuis.’

Tekst: René van Berlo. Foto: Cor Sikkens

‘Als kerk willen we er zijn voor mensen uit de buurt’

Als Ontmoetingskerk zijn we gewend dat we er zijn voor anderen. We bieden een luisterend oor en we bieden een plek aan de Voedselbank om pakketten uit te delen. Zo zijn we ook voor deze mensen een luisterend oor bij een kopje koffie of een bakkie thee.

We hebben ook een voorjaarsprogramma, wat dit jaar in het teken staat van pelgrimeren. Het op weg gaan van de ene plek naar de andere plek en intussen nadenken over een vraag of onderwerp.

Zomerprogramma

En van de zomer is er weer een zomerprogramma. Want sommige mensen kunnen heerlijk met vakantie gaan in de zomer. Anderen hebben daar helaas niet de middelen voor. Daarom willen we ook dit jaar in de Ontmoetingskerk, Meijhorst 70-33, de ruimte bieden om toch op een ludieke manier naar het ‘buitenland’ te gaan. We gaan in de zomervakantie weer elke woensdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur met elkaar op reis naar een ander land. Iemand uit

dat land vertelt dan iets over het land zelf, de gewoontes, de keuzen van daar. En indien mogelijk maakt die persoon ook iets uit dat land. Of kan iets kopen uit dat land voor bij de koffie en thee. We vragen alleen een vrijwillige bijdrage voor de koffie en thee.

Voor kinderen

Nieuw dit jaar is dat er ook een programma is voor de kinderen. Die gaan op deze woensdagmiddag leuke dingen doen. Bij slecht weer kunnen we ook binnen iets regelen. We gaan met de kinderen bijvoorbeeld een keer naar de speeltuin bij de Staddijk. Maar ook een theatervoorstelling maken en opvoeren voor de ouders en andere belangstellenden.

Multiculturele reis

Dukenburg is een multiculturele wijk en wij zouden het super vinden als we dus een multiculturele reis kunnen maken deze zomer. Wil je een keer een middag je verhaal vertellen uit jouw land, zeer welkom! Meld je even bij de Ontmoetingskerk. Vorig jaar hadden we maar

Pastor Els Geelen

één middag regen. Voor de rest van de tijd was het super mooi weer.

We kunnen elkaar ontmoeten en zo van elkaar leren. Wij kijken er naar uit jullie te ontmoeten deze zomer.

Tekst: pastor Els Geelen. Foto: rkwestland.nl

Woonwagengbelangen Nijmegen

In de vorige **Dukenburger** besteedden we aandacht aan de uitbreidingsplannen van het woonwagencentrum Teersdijk.

Nieuwe standplaatsen op het aangrenzende terrein waar nu boerderij *de Hippe Kip* staat gaan niet door. Het is een fourageergebied voor dassen. We vonden het tijd worden voor een nader gesprek met enkele mannen van de stichting Woonwagengbelangen Nijmegen om het onder andere hierover te hebben.

Uw redacteur ging aan tafel met woordvoerders Peter Vos, Jordy Reintjens en Jeffrey Kaus. Het ruimtegebrek wordt direct nog eens duidelijk als Yordi vertelt dat hij noodgedwongen met zijn vriendin nog bij zijn ouders inwoont. Al snel wordt duidelijk dat de drie er niet echt een probleem mee hebben dat de locatie Hippe Kip af is gevallen. Ze denken dat daarmee de uitbreiding in het bosgebied achter het huidige bewoonde deel daardoor sneller door kan gaan. De provincie Gelderland moet hiervoor nog een ontheffing verlenen. Het liefst hadden ze een terrein elders aan de Streekweg als uitbreidingslocatie gezien, nabij de plek waar nu de Stadsnomaden zitten. Maar daar heeft de gemeente Nijmegen al andere plannen mee.

Vlnr. Jeffrey Kaus, Peter Vos en Jordy Reintjens

De drie hebben de indruk dat de laatste tijd eindelijk beter rekening wordt gehouden met hun vragen en wensen. Waarom dat zo lang geduurd heeft? Peter Vos: 'Veel van onze mensen zijn laag- of ongeschoold. Als ze een probleem

hebben bellen ze naar de gemeente in de hoop dat dat iets oplost. Maar veel blijft dan hangen in het ambtelijk apparaat zolang er niets van klachten of problemen op papier staat en ingesproken wordt. Daarvoor is onze stichting opgericht.'

De dag waarop ons gesprek plaatsvond, 4 mei, is trouwens zeker ook voor Peter, Jordy en Jeffrey een bijzondere dag. Peter: 'Woonwagens werden afgepakt, en ook voorouders van onze bewoners zijn in de Tweede Wereldoorlog in concentratiekampen afgevoerd en sommigen omgebracht.'

Facebookpagina

Er is voor informatie ook naar de buitenwereld een Facebookpagina in de lucht: woonwagengbelangenNijmegen. Daarop kun je onder andere lezen dat er een scriptie is geschreven door twee Nijmeegse studenten geschiedenis over het Nijmeegse woonwagengbeleid, dat vaak minder op samenwerking was gebaseerd en meer op repressie. Daarover in een volgende **Dukenburger** meer. En dan ook aandacht voor de onthulling van een toegangs- en informatiebord op de Teersdijk dat ook wat meer vertelt over de bijzondere geschiedenis van deze bevolkingsgroep in onze mooie stad.

Tekst en foto: Toine van Bergen

Nijmegen en de wielersport

Het was in de jaren 70 dat ik voorzitter was van de ondernemersvereniging de **Notenhout** in Neerbosch-Oost. Ik kwam in contact met een lid van de KNWU - ook jurylid bij wielervedstrijden - die mij vertelde hoeveel publiek er naar een wielervedstrijd komt. Zijn vraag aan mij: 'Is dat misschien iets voor de Notenhout?'

Ik was op dat moment wat sceptisch, zeker omdat in Nijmegen een stratenparcours voor de wielersport door de gemeente niet gauw goedgekeurd werd. Meestal was het antwoord: 'Gaan jullie maar naar de wielervedbaan van het Goffert Stadion.'

Om kort te gaan, de toenmalige sportjournalist Van Leeuwen bij *de Gelderlander* zag er wel wat in. Zeker omdat Joop Zoetemelk van start ging. Tachtig ronden in de straten van Neerbosch-Oost met het publiek langs de kant en op de balkons. Het startschot is gegeven door de fantastische toenmalig wethouder Jan Massink. Wij als winkeliers koppelden aan door de eerste braderie van Nederland op de kaart te

zetten: een ieder een kraam met aanbiedingen voor de deur, en een groot aantal artiesten onder wie Nikkelen Nelis met al zijn instrumenten op zijn lichaam. Al met al een weergaloos succes en veel publiek.

Doordat ik de wielersport een warm hart toedroeg was dit ook opgevallen bij de in de jaren 80 opgerichte stichting Nijmegen op Wielen. Ik werd gebeld door een van de bestuursleden: of ik bereid was om in het bestuur plaats te nemen voor de promotie. Mijn portefeuille werd

adviseur, mijn eerste werk was het maken van een slogan voor alles wat de stichting organiseerde en dat was: *Nijmegen op wielen met hart voor de wielersport*. Er is toen verschillende keren vergaderd in een kantoor van een van de leden op Winkelsteeg.

Toen kwam de vraag van de gemeente of wij bereid waren om de profronde van Nederland in Nijmegen te ontvangen. Dat was voor ons comité een eervolle opdracht. Ik moest iets verzinnen om de start van de tweede etappe vanaf de Grote Markt aan te kleden met een evenement. Mijn eerste gang was die naar de uitbater van de Waag Joop ten Kate. Die las het papier en uitte in iedere zin met prachtig mooi 'Fantastisch' et cetera. Dat evenement was het meest succesvolle in jaren: de langste ontbijttafel van 1000 meter in de binnenstad. Nijmeegse bakkers onder leiding van bakker Niehe en de Nijmeegse padvindsters met een grote rol van de uitbater van De Waag Joop ten Kate, opgemeten door Notaris Janssen. De *Gelderlander* schreef over de volle breedte van de pagina: **WAT EEN FEEST**.

Tekst: Jaap Mooi. Foto: collectie Jaap Mooi

Stationslift

Er zijn grotere problemen in de wereld, maar de ergernissen zullen er niet minder om zijn.

De stationsliften in Dukenburg, die reizigers naar en van de perrons vervoeren, zijn populair bij vandalistische jongeren. Met minimaal vijf personen tegelijk wordt net zo lang geprobeerd om die lift te ruïneren, tot die inderdaad kapot gaat en niet meer kan functioneren. Als dat niet is gelukt, is het in ieder geval een grote mobiele vuilnisbak die elke dag moet worden uitgeveegd en/of gespoten.

De wieg van het overgrote deel van de daders of hun ouders/grootouders stond heel duidelijk niet in Volendam.

Kennelijk is het gebruik van de algemene ruimtes door een generatie die van hun ouders nog nooit heeft gehoord, dat je afval in een afvalbak moet en/of kan doen en niet overal op de grond kunt gooien.

Gelukkig zijn er nog behoorlijk wat mensen die passagiers met kinderwagens helpen bij het noodzakelijke gebruik van de trappen.

Camerabewaking kan en mag niet in verband met de privacy-wetgeving en dus kan je preventief niet veel doen. Als je tijdens de vernielingen met de NS belt, word je doorverbonden, net zo lang tot het geen zin meer heeft. Politie bellen kan ook, maar die heeft kennelijk andere prioriteiten, want als ze komen is dat altijd te laat.

Wat het zeker niet beter zal maken, is dat het politiebureau Dukenburg dus definitief dicht gaat.

Een oude man lucht zijn hart. Maar het wonen en leven in Dukenburg kunnen we samen met zijn allen op de been proberen te houden.

Guus Kroon

(Foto: Jacqueline van der Boom)

Een fietser die op maandagmorgen door Meijhorst kwam, keek verbaasd om naar de berg grof afval die bewoners aangeslept hadden. Een niet alledaags dingetje op de parkeerplaats van flat Boetbergen aan de 60^e straat.

Tegen het middaguur stond er plots een sttafel bij, waarop niet veel later een koffiemachine. Zoals het rond zo'n apparaat vaker gebeurt zagen we ook hier: er kwamen mensen koffiedrinken. De eerste slok was nauwelijks op of er verschenen twee groene Dar-vuilniswagens gevolgd door een grote blauwe grofvuilcontainer. Nu werd het wel heel duidelijk een grofvuilophaaldag.

Op twee maandagen in april organiseerde woningcorporatie Talis *opruimdagen* in het complex Boetbergen-Schuijlenburch. Het werd groots aangepakt met een kraakwagen en een vrachtwagen voor herbruikbare spullen van de Dar. Plus een container voor metaal en grotere spullen. De eerste dag bij Schuijlenburch moesten wijkbeheerders zelf met aanhangwagens spullen aanvoeren. Het lastige hier was dat het geen aaneengesloten parkeerplaats is.

Mooi weer

Op beide dagen was het mooi weer en dat lokte veel bewoners naar buiten. Rond het koffieapparaat was het behoorlijk druk en daarmee kwamen ook de gesprekken op gang. Normaal zijn deze opruimdagen wanneer er grootonderhoudsprojecten zijn bij de woningen van de woningcorporatie. Bij Boetbergen-Schuijlenburch is er geen grootonderhoud

maar een tussendoor schilderbeurt. 'Na gesprekken met de nieuw opgerichte bewonerscommissie is toch besloten om bij beide flats deze actie uit te voeren', vertelde Cindy Braspenning van woningcorporatie Talis. Alleen al op de eerste dag werd bijna 7.000 kilogram aangeleverd vuil gemeten in de kraakwagens.

Geen jaarlijks feestje

Duidelijk werd vermeld dat dit een eenmalig gebeuren zou zijn. 'Het is geen jaarlijks feestje', vertelde wijkbeheerder Bernard Brands op de eerste dag al. Uiteindelijk blijft het de verantwoordelijkheid van de bewoners. Dus zelf je grofvuil wegbrengen, of weg laten brengen, naar de inzamelingsplekken van de Dar. Samen overleggen en af en toe iets meenemen, wanneer je naar de Dar gaat, voor die burens zonder auto is natuurlijk mooie *nabuurship*. Wanneer je het goed voorbereidt, houdt bij hout, metaal bij metaal enzovoorts, kun je de kosten terugdringen. Nog een stapje verder is om te zorgen dat je minder afval krijgt en bij je aankopen hier al rekening mee te houden.

Gekleurde flats Zwanenveld

Het ziet ernaar uit dat de volgende grofvuilactie in Dukenburg bij de hoogbouw in Zwanenveld, de gekleurde flats zal zijn. Hier gaat eind 2024 het groot onderhoud beginnen en zullen bewoners vooraf in de gelegenheid worden gesteld om *op te ruimen*. De eerste berichten zijn nu dat er ook dan een samenwerking zal zijn met de groene wagens van de Dar.

Tekst en foto: Peter Saras

Leuvensehof

Energiekosten, we raken er niet over uitgepraat

‘Ineens stijgen de energiekosten explosief, huurders zijn in rep en roer. Zij hebben al bijna niets’, kopte de Gelderlander op 30 april. Politieke partij SP vloog er ook bovenop. Een fractielid schreef op hun website, ‘Ik wil dat niet huurders maar Portaal opdraait voor de extra kosten.’

De Dukenburger ging op zoek naar wat er werkelijk aan de hand is.

In april werd samen met de nieuwe huur voor 2024-2025 een kostenafrekening van de stookkosten bij de bewoners bezorgd. En ja, die viel voor verschillende huurders tegen. Met de huurverhoging erbij voor velen een *zware dobber*.

Het waren bewoners van de Portaalcomplexen Vijverhorst en Leuvensehof die aan de bel trokken. Veel van hen kregen hogere voorschotbedragen voor het komende jaar en een deel werd verrast met een naheffing op de factuur van 2023.

Dat de voorschotbedragen hoger worden is niet alleen hier aan de orde, maar dat is landelijk te zien. Bij deze twee complexen leek die verhoging nog hoger. Dat grote verschil komt ook omdat in het afgelopen jaar er nog een compensatie van de overheid was, de TTB, de Tijdelijke subsidieregeling Tegemoetkoming Blokaansluitingen. Deze tegemoetkoming stopte in 2024.

Ruim de helft heeft geld terug gehad

We vroegen na bij de huurdersbelangenvereniging *de Klink* en kwamen erachter dat ongeveer 10 procent van deze bewoners een naheffing heeft gekregen. Dat is lager dan het landelijk gemiddelde van mensen die moeten bijbetalen op hun jaarenergienota.

Meer dan de helft van de bewoners in Vijverhorst en Leuvensehof heeft geld terug gehad. Zowel bij de naheffing als bij de teruggave zitten soms hele hoge bedragen. Bij de naheffingen valt op dat het maandbedrag het afgelopen jaar soms wel erg laag was.

Maandelijks controleren en aanpassen

Iedereen moet zelf in de gaten houden hoe zijn of haar verbruik is. En daarbij overwegen of het maandbedrag wel overeenkomt met het verbruik. Hoe zuur het soms ook is, het heeft wel te maken met hoe hoog je de verwarming zet en hoe lang je onder de douche staat. En dan maakt het niet uit of je een eigen gasaansluiting hebt of warm water via een bloksysteem in huis krijgt. Ook de bewoners van de bovengenoemde flats krijgen maandelijks een overzicht van hun verbruik. Je kunt dus met een beetje vergelijken zien hoe je er voor staat in het verbruik en daarmee hoe je kostenplaatje gaat verlopen.

Nieuwe termijnbedragen

De nieuwe termijnbedragen voor 2024 zijn

voor veel huurders een flink stuk hoger. Ook dat is in overeenstemming met het landelijk plaatje voor mensen die een eigen energieleverancier hebben. Verder lopen veel langdurige energiecontracten af, waardoor je met hogere prijzen geconfronteerd wordt. De meeste energieleveranciers proberen de termijnbedragen zo in te stellen dat er geen naheffingen zijn. Dat nemen ze vaak ruim. Met verhuurder Portaal is nu afgesproken dat het makkelijk wordt om het maandbedrag aan te passen. Net zoals iedereen met een eigen energieleverancier dat kan doen, maar iedereen blijft wel zelf verantwoordelijk voor de betaling, ook wanneer het later hoger uitvalt.

Ook is woningcorporatie Portaal in onderhandeling over de gasprijs. Het ziet er naar uit dat er weer een contract met lagere prijs komt. We komen er helaas niet onderuit dat energie voor iedereen de komende jaren duurder zal worden.

Op woensdagavond 1 mei is een groep bewoners bijgepraat. Met de huurdersbelangenvereniging, die er voor alle bewoners is, is afgesproken dat er beter naar de communicatie gekeken gaat worden. Voor mensen met een hoge naheffing zal door de corporatie hulp aangeboden worden.

Tekst: Peter Saras. Foto: René van Berlo

Kabul, Afghanistan

Wie is er niet ontheemd?

Volgens Google is ontheemding het verliezen of verlaten van wat eens vanzelfsprekend was in het leven, maar waarmee we ons toch verbonden blijven voelen.

Ontheemding ervoer ik al als klein kind. Door de werkzaamheden van mijn ouders, vooral mijn vader die als een van de eerste telegrafisten van Afghanistan, het medium naar verschillende provincies bracht. Hij werd dan hoofd van Post, Telefoon en Telegraaf. Mijn moeder, toen een jonge onderwijzeres, vond het prettig om ver van de sociale controle van schoonfamilie, zichzelf te ontwikkelen. Als kind kwam ik in aanraking met andere talen, gebruiken van inheemse volkeren in het zuiden, midden en noorden van Afghanistan. Als kind wilde ik graag thuis in Kabul blijven waar ik me altijd omringd voelde door warmte van de liefde van mijn opa's en oma's en andere verwanten. Het was dwalen in de leegte tussen verlangen en realiteit.

Deze ontwortelingen brachten mij de gevoelens van ontheemding. Van onzekerheid, angst en vervreemding.

De eerste tien jaar van mijn leven heb ik voortdurend de confrontatie met vervreemding er-

varen en me als minderheid gevoeld. In Takhar kreeg ik klappen van jongens omdat ik de zoon van een ongelovige leraar was die geen sluier had en een korte jurk droeg. In Kunduz schaamde ik om mijn moedertaal Pashto te spreken, want iedereen zei dat dat de taal van de hel was. Als we in Kabul op bezoek kwamen, dan werd ik geplaagd omdat ik een achterlijke provinciaal was. In de fase van vervreemding kom je in een overlevingsmodus terecht en pas je je heel snel aan de nieuwe situatie aan.

Terugkijkend, beschouw ik die periode van de eerste tien jaar van mijn leven als essentieel voor mijn vorming. Het werd een fundament waarop ik mijn ideaal van wereldburger voortbouw. En misschien daarom heb ik de narigheden van de oorlog die op mijn tiende in Afghanistan begon en tot de dag van vandaag voortduurt, kunnen overleven.

In deze wereld worden we gedreven door een verlangen naar verbondenheid, ergens bij te horen, een thuis te hebben, maar vinden we slechts eenzaamheid in de drukte van het leven.

Net voor mijn achttiende verliet ik mijn stad

Kabul om in Oekraïne te studeren. Net voor mijn vijftiende stond ik voor de deur van Nederland om hier asiel aan te vragen.

Twee weken geleden vierde ik mijn dertigste jaar in mijn stad, Nijmegen.

Ontheemding is niet alleen een vloek, maar ook een zegen - een uitnodiging om opnieuw te ontdekken wie we werkelijk zijn, los van de labels en verwachtingen van de wereld om ons heen. Misschien is het in onze momenten van grootste ontheemding dat we de kracht vinden om onszelf opnieuw een thuis te maken, niet in de wereld om ons heen, maar in de diepten van ons eigen hart. Een thuis dat je overal mee naartoe neemt.

Dus laten we onze ontheemding omarmen als een reis naar zelfontdekking, een reis die ons leidt naar de ware betekenis van *thuis*. Want uiteindelijk is thuis niet slechts een plek op de kaart, maar een staat van zijn - een plek waar we volledig en onvoorwaardelijk onszelf kunnen zijn, waar we de vreemden in onszelf kunnen omarmen en de verloren delen van onze ziel kunnen terugvinden.

Tekst: Qader Shafiq. Foto: Harici

Week van de jonge mantelzorger

Mantelzorg Nijmegen organiseert activiteiten in de *Week van de jonge mantelzorger* voor jonge mantelzorgers van 7 tot en met 30 jaar, die in de gemeente Nijmegen wonen, werken of naar school gaan.

We hebben het over een jonge mantelzorger wanneer een kind of jongere bijvoorbeeld zorgt voor een broer(tje) of zus(je), een van de ouders, een opa of oma of iemand anders die belangrijk voor hem of haar is. Deze persoon is langdurig ziek, heeft een beperking, verslaving of psychische problemen. Een kind of jongere heeft zorg-, regel- of huishoudtaken. Of een kind of jongere heeft geen taken maar past soms op een broertje of zusje, houdt vaak rekening met de situatie of maakt zich veel zorgen.

Get together

Mantelzorg Nijmegen nodigt jonge mantelzorgers, tussen de 7 en 30 jaar, uit voor een filmmiddag bij Pathé. Wij zorgen voor snacks, drinken, gezelligheid en je gaat kijken naar een van de nieuwste films. En na de film mag je ook nog een half uur gamen bij Go!Gaming binnenin Pathé. De Get Together is op zondag 2 juni van 12.45 tot ongeveer 16.00/16.30 uur. Voor vragen of om jezelf aan te melden kun je

Van 1 tot en met 7 juni

contact opnemen met Mantelzorg Nijmegen. Je kunt bellen naar 088 00 11 333 of e-mailen naar info@mantelzorg-nijmegen.nl. Bij aanmelding krijg je van ons meer informatie. Ben je iets jonger of iets ouder en wil je graag komen, neem dan alsnog contact op.

Begeleider

Ben je 13 jaar of jonger en vind je het misschien spannend om alleen te komen. Dan mag je één begeleider, bijvoorbeeld een van je ouders, op eigen kosten meenemen.

Come get it

Mantelzorg Nijmegen wil jonge mantelzorgers ook graag een cadeaubon geven. Deze kun je op komen halen op dinsdag 4 juni tussen 13.00 en 17.00 uur in Wijkcentrum Hatert, Couwenbergstraat 22. Of op woensdag 5 juni tussen 13.00 en 17.00 uur in Voorzieningshart de Ster, Queenstraat 37b.

Let op: Cadeaubonnen delen wij alleen uit aan jonge mantelzorgers zelf. Je kunt niet iemand namens jou sturen

Tekst: Lisa Daanen-Klaassen

Foto: Goedele Monnens

Tip van stip Mantelzorg

Wat is mantelzorg?

Je bent mantelzorger als je zorgt voor iemand die ziek is, een beperking, verslaving of psychische problemen heeft. Het gaat vaak om mensen die je nabij zijn, familieleden, een kind, vriend(in) of bureu. De zorg kan voor iemand zijn die bij je woont, zelfstandig woont of opgenomen is in een (zorg)instelling. Het kan zijn dat je af en toe helpt of dagelijks.

Je bent ook mantelzorger als je geen zorgtaken hebt, maar je wel veel zorgen maakt over je naaste.

Mantelzorgconsulent

Zorg geven, of je veel zorgen maken kan een wissel trekken op je eigen leven. Hoe

Marie Louise van der Ploeg, Mantelzorgconsulent Sterker in Dukenburg

houd je de balans tussen je eigen leven en je zorg(taken)? De aandacht gaat vaak uit naar degene die de zorg nodig heeft, terwijl zorg geven ook pittig kan zijn.

Mantelzorgconsulenten zijn experts op dit gebied en kunnen met je meedenken bij problemen en je informeren over de regelingen die er zijn voor mantelzorgers. Je kunt ook bij

ze terecht voor een goed gesprek en luisterend oor.

Mantelzorgcompliment 200 euro

Dit is een regeling van de gemeente Nijmegen. Degene die zorg krijgt kan 200 euro aanvragen om te geven aan de mantelzorger, als blijk van waardering. Het maakt niet uit wat het inkomen is, maar er is wel een aantal voorwaarden. Er moet onder andere sprake zijn van meer dan normale dagelijkse zorg voor elkaar, voor meer dan 8 uur per week en voor minimaal 1 jaar. Let op, het compliment moet voor 1 juli aangevraagd worden.

Er zijn nog meer regelingen voor mantelzorgers, de mantelzorgconsulent kan daar informatie over geven.

Meer informatie of hulp

De ondersteuning van de mantelzorgconsulenten is gratis. Bel naar 088 00 11 333 of stuur een mail naar: info@mantelzorg-nijmegen.nl. Wil je hulp bij het aanvragen van het mantelzorgcompliment of meer informatie over de voorwaarden? Kom langs bij de Stip of bel naar de Stiplijn (024) 350 20 00.

Tekst en foto: Stip Dukenburg

PODIUM 1390

Chayah van Diemen en Elise Bos

Een goed gevulde theaterzaal van Lindenberg-Aldenhof genoot zondagmiddag 14 april van twee singer-songwriters. Het spits werd afgebeten door de Nijmeegse Elise Bos. Zij werd ondersteund door de Ierse folk artiest John Carrie. Elise op de piano en de gitaar en John ook op z'n gitaar wisten met hun persoonlijke songs de gevoelige snaar te raken. Hun stemmen harmonieerden wonderwel en ze zorgden voor stille en intieme momenten bij het publiek. De muziek is voor Elise een

uitlaadklep en ze bezong op melancholische wijze enkele tekenende momenten in haar leven. Na de pauze was het de beurt aan Chayah van Diemen. Ook deze al wat meer geroutineerde singer-songwriter wist de bezoekers te raken. Haar bijzonder eigennuttige stem, met daarbij overtuigend gitaarspel, zorgde voor een unieke sfeer. Het publiek zat ademloos te luisteren. De drie artiesten mochten aan het eind van het dubbelconcert een ovationeel applaus in ontvangst nemen

Bijna 900 bezoekers

Aan het eind van het eerste seizoen van **PODIUM1390** kijken we uiteraard even terug. We hebben in de periode oktober 2023 tot en met april 2024 acht concerten in de zo langzamerhand vertrouwde theaterzaal van de Lindenberg-Aldenhof kunnen realiseren. Bezoekers geven aan dat ze verrast zijn over het telkens weer verrassende aanbod. Blijkbaar voorziet onze reeks concerten aan een behoefte in ons stadsdeel Dukenburg. We hebben het afgelopen seizoen bijna 900 bezoekers mogen ontvangen. Alle reden dus om het komend seizoen op de ingeslagen weg door te gaan.

Iris Feijen en Tiago Lageira

Programma volgend seizoen

Om kwalitatief goede artiesten te laten optreden bij onze concerten is het noodzakelijk gebleken om lang van te voren contacten te leggen en afspraken te maken. We zijn dan ook al druk bezig met de programmering voor het komende seizoen. Op **27 oktober** komt **Pianoduo Elvi en Xin** voor ons spelen. Zij spelen samen klassieke quatre-mainswerken op de vleugel. Voor zondagmiddag **25 november** hebben we **FADOpelos2** vastgelegd. Dit duo, bestaande uit Iris Feijen (zang) en Tiago Lageira (gitaar) brengt die middag **Portugese Fadomuziek**.

Het gaat gebeuren! **Zondagmiddag 15 september** organiseren we ons eerste **FESTIVAL1390**. (De voorlopige werktitel Tour de Duik hebben we ondertussen omgedoopt naar FESTIVAL1390.) Die zondagmiddag gaan we op een aantal plaatsen in de wijk concerten organiseren. De aanvangstijdstippen van de diverse concerten zullen zoveel mogelijk op elkaar worden afgestemd, zodat het publiek die middag een rondje langs de diverse locaties kan maken. Voor het bezoeken van deze concerten zullen we een passe-partout aanbieden. Tussendoor zullen we hier en daar in de open ruimte zorgen voor een randprogramma. De financiering is nagenoeg rond en we zijn op dit moment al druk bezig met de programmering. Daarover in een volgende Dukenburger meer.

Vierdaagsefeesten

We gaan dit jaar vanuit **PODIUM1390 Dukenburg vertegenwoordigen** tijdens de **Vierdaagsefeesten**. Op **donderdag 18 juli** gaan we in een grote tent op het Stadselaan Veur-Lent een tweetal artiesten programmeren die het afgelopen seizoen met veel succes al eens bij ons in de Theaterzaal van de Lindenberg-Aldenhof hebben opgetreden. We starten tegen half zes in de middag met de Nijmeegse **Elise Bos**, zij zal ook nu weer worden bijgestaan door **John Carrie**. Omstreeks zeven uur komt bluesgitarist **Ralph de Jongh** dan z'n Blues & Dirty Rock 'n Roll vertolken Het belooft dus een bijzonder concert op een bijzondere plek op een bijzonder feest te worden.

Tekst: Harm Jan van der Veen en Hette Morriën. Foto's Chayah van Diemen en Elise Bos: Ama Mual. Foto Iris Feijen en Tiago Lageira: Jennifer Adriene

Waar gebeurd

Uit de geschiedenis van ruim 55 jaar Dukenburg

Het kan verkeren in het verkeer

De twee zussen leken absoluut niet op elkaar. De oudste was een knappe meid met gouden krullen, een prima figuur, gave huid en sprankelende ogen. De jongere zus had melkboerenhondenhaar (blondachtige kreukelkop), lang lijf voor een meisje, sproeten van top tot teen en tot overmaat van ramp een stevige bril op de neus. Hierdoor leken haar kattenogen nóg kleiner dan ze al waren.

Wat de twee wel deelden was hun gevoel voor humor en hun identieke stemgeluid aan de telefoon. Maar daar had de leuke jongen die recht tegenover hen kwam zitten in de stadsbus (lijn 6, toen nog lang geen Breng) natuurlijk geen weet van. Toch vond hij een treffende openingszin. 'Je kunt wel zien dat jullie zusjes zijn', zei hij raadselachtig. De zussen vroegen meteen: 'Hoe dan?' 'Nou, jullie hebben allebei een diasteem... een spleetje tussen de voortanden, net als Rob de Nijs.' Dat was een soort blikseminslag, want goud en blond keken elkaar aan, krijg nou wat! Over dat diasteem had nog nooit iemand iets gezegd, behalve *Moeders* en de tandensmid. Ze besloten het korte gesprek met de jongeman met de vraag: 'Ben jij soms een student tandheelkunde?' Hij knikte trots terwijl hij uitstapte in de namiddagschemering. Wat een vakman zal hij geworden zijn...

Vrijwel tegelijkertijd reisde de moeder van de twee zussen (Moeders volgens hen) met de trein terug naar haar huis in Twente. Ze was alleen, omdat háár zus geen zin had in een ommelandse reis naar Dukenburg heen en terug. Met ook nog een overstap en bussen hier en daar, dat was haar teveel. Dan maar alleen, Moeders was voor geen kleintje vervaard en gewend aan snelle besluiten en het gemakkelijk leggen van contacten.

In Zutphen kwam ze terecht in een bomvolle coupé. Allemaal jonge mannen die luidruchtig en lacherig na drie kwartier uitstapten op hetzelfde perron als Moeders. Op het stationsplein stonden politiemensen, de hondenbrigade en enkele agenten te paard deze jongelui op te wachten om hen te begeleiden naar de bussen richting voetbalstadion. Moeders tegen één van hen: 'Zijn jullie soms hooligans.' De doorgewinterde Moeders was super bij de tijd. 'Ja mevrouw, loop maar gauw door dan kunnen ze jou niets doen. Moeders: 'Hoezo, dit mevrouw is niet bang voor jullie hoor en ook niet voor de politie. Maar voetbalsupporters... begin me er niet over.' Oeps, de oudere dame was weduwe van een *diender* die in zijn vrije tijd naar hartenlust voetbalde of in het stadion zat om de spelers aan te moedigen. Het kan verkeren.

Tekst: Hette Morriën. Foto: René van Berlo

Cultuur

Het is 1 mei en ineens zomaar zomer! Wat een fleur en kleur overal, stralende gezichten, flodderjurkjes en korte broeken... nog wel boven witte kuiten maar *who cares*? Na die lange flutweewinter was de lente ook al slecht begonnen. Terugkijkend moet ik zeggen dat ik me toch aardig goed door die tijd heengeslagen heb. Dat komt niet in de laatste plaats door de plotselinge aanwezigheid van een concertpodium in onze wijk! Wat kan een mens blij worden van een beetje cultuur dichtbij huis, voor mij als Weezenhofster zelfs op loopafstand. Van alle zondagmiddagconcerten die er sinds afgelopen najaar in Podium 1390 (in de Lindenberg Aldenhof) zijn geweest, hebben mijn meneer en ik de meeste bezocht. Heel verschillend allemaal, van blues tot klassiek en van tango tot singer-songwriter, maar stuk voor stuk van hoge kwaliteit. Het smaakt als een lekker kluijfe dat ons eindelijk toegeworpen wordt na jarenlang voor alles dat ruikt naar muziek/theater/film de brug over te moeten. En ook wel als een erkenning: eindelijk hoort dit buitengebied erbij! Waar ik ook blij van word, is het blauwe kunstwerk *Tekening in de lucht* dat je verwelkomt als je van de Hatertsebrug Dukenburg nadert. Van dit soort afdankertjes mogen ze er vanuit het centrum meer onze kant op sturen. Op het Kelfkensbos vond ik het een gedrocht, hier staat het prachtig. Probleem is wel: nu ik eenmaal van deze ongekende luxe heb geproefd wil ik meer! Want behalve een podiumzaal is een eigen filmzaal toch niet te veel gevraagd voor ons met z'n ruim twintigduizenden? En wat te denken van een gezellig eetcafé met terras? Je zou zomaar domweg gelukkig kunnen worden in Dukenburg...

José Velzeboer (Foto: collectie auteur)

Voor iemand iets betekenen: maatjes in de buurt

‘Zoveel mensen die iets doen, iets zien, instappen: een gigantisch kapitaal’

Soms heb je in je leven even hulp, een coach of maatje nodig: iemand die je weer wat verder of over een drempel helpt. Om van je af te praten, een paar gezellige uren mee door te brengen, te helpen met vervoer, taal, computer of een boodschap. In Nijmegen-Midden zijn er verschillende organisaties en initiatieven die je dan de helpende hand kunnen bieden.

Ben je op zoek naar zo'n maatje of wil je maatje worden, dan kun je terecht bij de Vrijwilligerscentrale Nijmegen en op de website maatjesnijmegen.nl.

Indrukwekkend

‘Wij ondersteunen je om een maatje te vinden dat bij jou past of een project waarvoor je je als maatje in kunt zetten’, vertelt Peter Schoenmakers, coördinator van maatjesprojecten bij de Vrijwilligerscentrale. ‘Het is indrukwekkend hoeveel sociale activiteiten er in Nijmegen zijn. Op onze maatjeswebsite zijn achttien organisaties aangesloten. De website brengt overzichtelijk de vraag naar en het aanbod van maatjes bij elkaar. Je kunt er aangeven wat voor soort activiteit je zoekt en voor welke leeftijdsgroep je maatje wilt zijn, zoals kinderen, jongeren of ouderen.

‘Daarnaast stimuleren, adviseren en helpen we allerlei andere, ook kleinere initiatieven bij het vinden van vrijwilligers’, vervolgt Peter enthousiast. ‘Nijmegen is een ongelooflijk sociale stad. Zoveel mensen die iets doen, iets zien, instappen: een gigantisch kapitaal.’

‘We hebben elkaar wel nodig’

Tamarah (39) woont in appartementencomplex Woonvorm Nijmegen van zorgorganisatie Pluryn aan de Heideparkseweg. Vanwege haar aangeboren spierziekte AMC gebruikt zij een elektrische rolstoel. Door 24-uurszorg kan ze zelfstandig wonen, net als de 21 medebewoners van het complex.

‘Ik heb een fijn sociaal leven, doe vrijwilligerswerk bij een taalcafé en als online medewerker

Peter Schoenmakers: ‘Op onze maatjeswebsite zijn achttien organisaties aangesloten’

voor een christelijke zendingsorganisatie’, vertelt Tamarah. ‘Omdat ik ook een echt hondenmens ben, wilde ik me als hondenoppas aanbieden. Toen dat niet van de grond kwam, bracht vrijwilligerscoördinator Dorien me in contact met maatje Eugénie en haar labrador Connor. Wij laten nu elke twee weken samen een uur lang Connor uit in het Goffertpark. Ik zie daar echt naar uit: een hond geeft me rust. Met Eugénie had ik meteen een klik. Vanwege

onze Indonesische afkomst, maar ook door onze interesses. We kunnen over veel dingen praten.’

Bijna de helft van Tamarahs medebewoners heeft een maatje, licht Dorien Meilink van Pluryn toe. ‘Om samen te koken, te sporten, voor leuke uurtjes. Elke week, elke maand, net wat ze samen afspreken. Mooi hoe een maatje met weinig inspanning heel veel voor een ander kan betekenen, net het verschil kan maken.

Tamarah met hond Connor

Om met kleine ondersteuning iemand mee te laten doen in de samenleving. Kortom: word maatje!’

‘En of je nou wel of geen maatje hebt’, voegt Tamarah toe, ‘we hebben elkaar wel nodig, wat voor achtergrond je ook hebt. Het is heel belangrijk elkaar te blijven zien als mens.’

Taalmaatjes

Elke maandagmiddag treffen Hilda Boetes (75) – woonachtig aan de rand van de Hazenkamp – en Ali Yalcin (49) elkaar in de bibliotheek in Hatert. Ali woont sinds anderhalf jaar als politiek vluchteling uit Turkije in Nederland. Hij wacht op een verblijfsvergunning en wil zo snel en goed mogelijk Nederlands leren om nog beter werk te kunnen vinden, het liefst in zijn vak als geologisch ingenieur. Zijn vrouw en drie kinderen wonen in Istanboel, een zoon in Canada. Hilda en Ali kennen elkaar van het taalcafé, maar nu is Hilda op maandag Ali’s persoonlijke taalmaatje. Ze wandelen, nemen een boek of krant door en praten ondertussen over alles wat ze tegenkomen. In het Nederlands natuurlijk. Dat ze het gezellig hebben, is duidelijk, als *Hart van Nijmegen* ze spreekt. Hilda, jarenlang logopedist aan de Martinus van Beekschool aan de IJsbeerstraat: ‘Ik vind dat je vrijwilligerswerk moet doen, als je mensen kunt ondersteunen. Ik ontmoet zoveel aardige vluchtelingen. Hun talenten kunnen we veel beter waarderen en benutten.’ Ali vult aan: ‘Het is belangrijk dat mensen elkaar helpen, met elkaar praten en naar elkaar luisteren. Dat kom ik gelukkig heel veel tegen in Nederland.’

Hilda en Ali kennen elkaar van het taalcafé

Zorg voor elkaar

Je hoeft je niet per se bij een organisatie of website aan te melden om een maatje te vinden. Corry van Drumpt (77) en Co Heurter (87) wonen in hetzelfde appartementencomplex in de Hazenkamp. Als Corry vanwege haar gezondheid een alarmsysteem in huis krijgt, vraagt ze Co om contactpersoon te worden bij noodgevallen. Op dat moment kennen ze elkaar nog niet heel goed, maar Co stemt ermee in. Als niet veel later echt hulp nodig is, staat Co klaar. Ze blijken elkaar goed aan te voelen en er ontstaat steeds meer vertrouwen en vriendschap. Zonder elkaar te overlopen. ‘Ik gun het iedereen om te ervaren hoe fijn het is zo’n contact, zo’n maatje te hebben, niet voor even, maar doorlopend’, aldus Corry. ‘Je krijgt er ook meer zelfvertrouwen van en kunt dingen beter aan.’

Nog steeds vergezelt Co Corry naar het ziekenhuis, indien nodig. Omgekeerd helpt Corry bij computeraangelegenheden. Samen bezoeken ze trouw de ontmoetingsmiddagen met lezingen, bewegen en muziek voor ouderen van Stichting Kwiek in de Maranathakerk aan de Steenbokstraat. ‘We kunnen samen over van alles praten’, vertelt Co. ‘En we laten elkaar in onze waarde. Het is fijn als je voor iemand iets kunt betekenen.’

Tekst: Marijn Alofs. Foto’s: Jacqueline Gijsberts en Joost van Berkel

Artikel verschenen in: Hart van Nijmegen, Magazine voor de 18.000 inwoners van Nijmegen-Midden. – 9^e jaargang (2024), nr. 2

Jeen Turksma

Jeen Turksma, een bekende Aldenhoffer die regelmatig aanwezig was bij vergaderingen van het wijkplatform, is op 90-jarige leeftijd overleden. Een betrokken wijkbewoner heeft ons verlaten.

Jeen was vooral bekend als trainer in de zwemwereld. Dat deed hij al vele jaren. In 2018 kreeg hij, op 85-jarige leeftijd, hiervoor de vrijwilligersprijs van de Koninklijke Nederlandse Zwembond (KNZB).

Op de website van de Nijmeegse zwemvereniging Aqua-Novio staat een mooi In Memoriam over hem. Een citaat: ‘Als men het heeft over vrijwilligers die hun gewicht in goud waard zijn, dan is Jeen daar een goed voorbeeld van. In zijn carrière als opleider en trainer heeft Jeen vele mensen geholpen. Tientallen vrijwilligers hebben van hem geleerd wat de beste stuwtechnieken zijn en wat je écht moet weten als trainer in het synchroonzwemmen. Dat deed hij niet alleen bij onze vereniging, maar ook namens de KNZB.’

Naast zijn actieve rol in het synchroonzwemmen zette Jeen zich ook in voor een zwemveilig Nederland. Dat deed hij als zweminstructeur en als diplomabeoordelaar bij onze vereniging. Duizenden kinderen in Nijmegen hebben leren zwemmen van Jeen en hebben dankzij hem een diploma gehaald.

Dankzij een uitzending van Omroep Gelderland van enkele jaren geleden weten we dat Jeen pas op zijn vijftigste levensjaar zelf het zwemmen heeft geleerd. Hij kondigde toen ook aan dat hij zeker tot zijn honderdste door wilde gaan als zwemcoach. Dat is dus helaas niet helemaal gelukt.

**Tekst: Toine van Bergen
Foto: collectie Aqua-Novio**

**Voor informatie over maatjes en andere 1-op-1-ondersteuning:
Vrijwilligerscentrale Nijmegen - (024) 820 00 20
maatjesnijmegen.nl - vwc-nijmegen.nl**

Westerbork: 'Het voorportaal van de hel...'

Vrijdag 12 april. Het is deze dag 79 jaar geleden dat *Judendurchgangslager Westerbork* bevrijd werd door Canadese militairen. Twee jaar lang, van juli 1942 tot april 1944, was het kamp in handen van de SS*. Die maakten er een doorgangskamp van. Er werden 107.000 Joden en 245 Roma via Westerbork naar de vernietigingskampen in het oosten gebracht.

Vrijdag 12 april 2024, een zonnige vrijdag, bezochten we *Herinneringscentrum-Kamp Westerbork* in Hooghalen, Drenthe. Met de toegangskaart opgehaald in het herinneringscentrum kun je met een pendelbus naar de plek van het voormalige kamp rijden. Het mooie weer doet besluiten de tweeënhalve kilometer te wandelen. In de eerste tien meter krijgt de wandelaar meteen te zien hoeveel mensen per transport megingen. Langs de weg vind je 93 rechtopstaande spoorbielzen voor elk treintransport met mensen naar de kampen. Op elke biels een plaquette met de optelsom aan mensen die hoofdzakelijk met goederenwagons op weg gingen naar de vernietigingskampen.

Op het kampterrein aangekomen passeren we

Voor iedere trein een biels

eerst de woning van de kampleiding. Dit als enig overgebleven gebouw uit die tijd is 'ingepakt' in een glazen huis. Het weidse terrein opeend zien we meteen een van de belangrijkste taken van dit herinneringscentrum wanneer we stilletjes bij een schoolklas aanschuiven. Zittend op het talud, waar tachtig jaar geleden de spoorrails lagen, krijgen ze uitleg van de vrijwilligers die hier actief zijn. De wind ruist in de bomen, de uitleg hakt er in; je kunt de spreekwoordelijke speld horen vallen ... Deze groep, er zijn er meer, heeft plaatsgenomen dichtbij de twee goederenwagons. Replica's van de destijds gebruikte wagons. 'Gemiddeld duurde een treinreis drie dagen', legt de gids uit. 'Al die dagen verbleef men in de wagon. Mannen, vrouwen, kinderen en baby's.' Vanuit de stilte opeens de vraag van een van de kinderen: 'Waar konden ze naar de wc?' 'Niet, er was in elke wagon een emmer', vertelt de mevrouw voor de groep. Er kwam even geen vraag meer ...

Ontstaan kamp Westerbork

In 1933 kwam Adolf Hitler aan de macht. Democratisch gekozen. Al snel begon de zorgvuldig opgebouwde en aangepaste Jodenhaat zijn uitwerking te krijgen. In deze jaren voor de Tweede Wereldoorlog vluchtten steeds meer Joden weg uit Duitsland. Het leven werd hen daar onmogelijk gemaakt. Ook in Neder-

Als je maar vaak genoeg zegt dat het de schuld van de Joden is ...

Als je maar vaak genoeg zegt dat het de schuld van de vluchteling is ...

land kwamen steeds meer vluchtelingen. Heel vriendelijk gingen we destijds niet met deze vluchtelingen om. Bij elkaar in een kamp leek een van de oplossingen. De Nederlandse overheid bouwde in Drenthe bij Westerbork zo'n kamp. In 1939 was dat klaar. Het *centraal vluchtelingenkamp*, ver van de steden op de heide. De geschiedenis herhaalt zich keer op keer.

Herinneringscentrum

In het museumgebouw is een film te zien over de bouw van het kamp, het gebruik voor, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. De permanente tentoonstelling laat zien hoe mensen in het kamp kwamen, hoe er geleefd werd, gesport, zelfs getrouwd en dat er cabaretavonden waren. Maar ook hoe de meeste bewoners op een gegeven avond toch dat bericht kregen dat ze de volgende dag 'op reis' gingen. Dat ook hier het Joodse kampbestuur de deportatielijsten samenstelde blijft onvatbaar. Voor elk transport maakte het kampbestuur een transportlijst. Deze lijsten zijn bewaard gebleven. Zo zijn de namen van 107.000 Joden en 245 Roma die uit Nederland gedeporteerd zijn bewaard gebleven. De namen worden de hele

Uitleg van een gids aan een groep scholieren

dag door bij de twee wagons op het kampterrein voorgelezen.

In de permanente tentoonstelling is ook de koffer van Ed (Eduard) van Thijn te zien, de latere burgemeester van Amsterdam. Als jongetje van elf jaar maakte hij de bevrijding van het kamp mee.

Vanaf oktober 1942 werd het kamp streng geleid door SS-Obersturmführer Albert Gemmeker. Alles met 'Duitse' precisie, de opdrachten kwamen uit Berlijn waar berekend werd hoeveel mensen in welk kamp 'verwerkt' konden worden. Wanneer er 1.000 'aangevraagd' werden gingen er 1.020 'mensen' op transport; die '20' voor de verliezen onderweg want op elk transport stierven er mensen. Op 13 september 1944 vertrok het laatste transport. Nederland was volgens de Duitse bezetter officieel *Judenfrei*.

Zolang je nuttig was ...

Tijdens ons bezoek was in het museum aandacht voor de kampfotograaf Rudolf Breslauer die ook in opdracht van kampcommandant Gemmeker een film maakte over het leven in het kamp. Hij filmde een van de transporten, hoe de mensen bij de trein aankwamen en instapten. Niet te beseffen dat velen op de beelden enkele dagen later niet meer leefden ...

Tegelijk is het een voorbeeld van het kampleven, het overleven. Zolang je namelijk nuttig was voor het functioneren en ordelijk verloop in het kamp ging je niet op transport. Breslauer, die in Leipzig geboren was en vluchtte naar Nederland, ontkwam er uiteindelijk ook niet aan. In een van laatste transporten moest ook hij met zijn hele familie met de trein naar Auschwitz. Zijn vrouw en zonen werden op de dag van aankomst vergast, Rudolf stierf enkele maanden later.

Terug op het kampterrein

Naast restanten van een van de barakken, die teruggeplaatst is nadat deze jarenlang als schuur bij een boer dienst had gedaan, kom je helemaal achter op het terrein bij het *Nationaal Monument Westerbork*. Een stuk spoor met omgebogen spoorrails, ontworpen door oud-gevangene Ralph Prins. Het stuk rails rust op 93 bielzen, een aantal gelijk aan de transporten uit Westerbork.

Herdenkingstenen en -portretten

Ingekleurde film van een van de transporten

Indrukwekkend is ook het grote plein waar de 102.000, via Westerbork getransporteerde en vermoorde Joden, 'zichtbaar' zijn gemaakt met grote vakken rechtopstaande blokjes die een *Davidster* dragen. Hier en daar steekt een portret van een van hen daar bovenuit.

Van de 107.000 vanuit Westerbork op transport gestelde Joden hebben het er 5.000 overleefd. Daarnaast bleven maar 32 van de 245 Roma in leven.

Afgevoerd naar ...

De meeste transporten gingen naar Auschwitz I en Auschwitz II-Birkenau, 66 treinen. Dan volgde Sobibór met 19 treinen, Theresienstadt 7 treinen, Bergen-Belsen 8 treinen, Buchenwald 2 treinen en Ravensbrück met één trein. Van de vanaf Westerbork getransporteerden naar Auschwitz stierven 57.299 mensen, in Sobibor waren dat er 34.313, in Theresienstadt 4.770 en Bergen-Belsen 3.724 mensen. Aangrijpende aantallen ...

De laatste drie treinen vertrokken in september 1944 naar Auschwitz, Theresienstadt en op

13 september 1944 naar Bergen-Belsen. Ook Anne Frank vertrok met een van deze laatste transporten. Hierna bleven nog ongeveer 500 gevangenen in Kamp Westerbork over, waaronder een groot deel van de kampleiding. Dit groeide tot ruim 850 door onder anderen gearresteerde onderduikers.

Na de bevrijding werd het kamp als gevangenis gebruikt voor gevangengenomen NSB'ers, Nederlanders die in Duitse dienst waren gegaan en andere collaborateurs. Midden 1950 werd het een repatriëeringskamp voor Indische Nederlanders. In 1951 kreeg het kamp een andere naam: *Woonoord Schattenberg*. Hier werden de KNIL-militairen en hun gezinnen gehuisvest. Ook toen weer, net als in 1939, ver van het normale leven op die Drentse heide. Het geeft te denken.

*De SS werd in 1925 opgericht als de persoonlijke lijfwacht van Adolf Hitler. Later groeide de SS uit tot een elite-eenheid van het Duitse leger. In de naoorlogse processen bestempeld als een misdadige organisatie. Door de manier van organiseren waren alle leden van de Waffen-SS op de hoogte van het bestaan van de concentratiekampen en het plegen van misdaden tegen de menselijkheid.

Tekst en foto's: Peter Saras

Koffer van Ed van Thijn

Museum Kamp Westerbork

Oosthalen 8, 9414 TG Hooghalen

Open van maandag tot en met vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur. Op zaterdag, zondag en feestdagen van 11.00 tot 17.00 uur.

Meer informatie: www.kampwesterbork.nl, info@kampwesterbork.nl en (0593) 59 26 00. Parkeren moet men bij het herinneringscentrum. Vandaar 2½ kilometer wandelen of fietsen naar het voormalig kampterrein. Met het toegangsbewijs kan men met een pendelbus mee, frequentie elke 20 minuten. Een mooie optie is om de fiets mee te nemen.

De Nijmeegse stadsnomaden nodigen u uit

Sinds drie jaar hebben de Nijmeegse stadsnomaden zich gevestigd op een stukje braakliggend terrein westelijk van en grenzend aan de Dukenburgse wijk Tolhuis. De nomaden bestaan uit een divers en creatief gezelschap van jongeren dat, al dan niet in gezinsverband, zo'n veertien woonwagens bewoont. Daarnaast beschikt men over enkele grotere ruimten voor gezamenlijke activiteiten. De stadsnomaden proberen zoveel mogelijk zelfvoorzienend te zijn met respect voor de natuur. Zo beschikt men over een eigen waterzuivering door middel van een helofytenfilter, voorziet men met zonnepanelen in de eigen energiebehoefte, en worden tuingewassen uitsluitend op biologische wijze geteeld. Kleding krijgt een tweede leven via het repair-café. En in de theetuin kun je ter plekke blaadjes voor je eigen thee plukken.

De Nijmeegse stadsnomaden komen graag in contact met bewoners uit de omliggende woonwijken en organiseren gedurende de zomerperiode diverse activiteiten. De buurt kan, vooral in het zomer- en herfst-seizoen, educatieve activiteiten verwachten zoals het aanplanten en beheren van een klein agroforestry systeem (*also known as* voedselbos). Voor een actueel aanbod van de activiteiten kunt je terecht op hun social media pagina's: <https://www.instagram.com/destadsnomaden/> & <https://www.facebook.com/destadsnomaden>, en hun website: www.destadsnomaden.nl.

Tekst en foto's: Ferdi Notten

BN'ers

Deze afkorting doet ons meteen denken aan Bekende Nederlanders. Daar staan die letters ook voor. Omdat elke stad in Nederland mensen huisvest die plaatselijk of landelijk bekend worden, sommigen zelfs wereldberoemd, horen meerdere Nijmegenaren in deze opsomming thuis. Er zijn talloze enigszins of behoorlijk Bekende Nijmegenaren, BNij'ers zeg maar. Hardop klinkt het een beetje als plat voor *benijders*. En ja, geboren in zo'n bruisende stad als Nijmegen ben je sowieso te benijden. Voor importbewoners van Nimma geldt dit ook, hoor. Maar het mooiste is het als je geboortehuis hier nog (be-)staat. Zoals bijvoorbeeld van de historische BNij'er: Henriëtte Presburg. Zij was de moeder van Karl Marx die wereldwijd bekend zou worden. Henriëtte werd in de Benedenstad geboren in 1788. De Benedenstad ging in de jaren na Wereldoorlog II bijna volledig tegen de vlakte voor uitgebreide nieuwbouw. Een gevelplaquette aan de Langestraat herinnert nog aan de plek van Henriëtte's geboortehuis.

Op een heel andere moderne plek, namelijk digitaal, is een lijst van talloze BNij'ers opgenomen. Van meerdere weerklonk het eerste babygehuil in onze stad. Maar een eigen geboortehuis zoals dat van Karl Marx' moeder Henriëtte kregen sommigen hier niet. Drie kinderen van twee jongere zussen van oud-koningin Beatrix, kwamen in het Radboudziekenhuis ter wereld. Margarita en Jaime (tweeling) en hun jongere prinsessenzusje Carolina met als paps prins Carlos en als mams prinses Irene de Bourbon de Parme. Van prinses Margriet en meester Pieter van Vollenhoven kwamen de zonen Bernhard, Pieter-Christiaan en Floris via de kraamafdeling in Nijmegen terecht. Zij hebben hier echter nooit gewoond, hun blauwe bloed bracht andere behuizing mee. BNij'ers die niet van koninklijke bloede zijn – iedereen kan immers in Nijmegen geboren worden of komen wonen – zijn eenvoudig uit de lijst te lichten. Met voorop Emily Bremers, een ex-vriendin van destijds kroonprins Willem-Alexander. Zij woonde met haar ouders dichtbij Nijmegen. Voor Daphne

Nina Simone

Deckers, de echtgenote van Richard Krajicek geldt dit ook: zij woonde in Persingen. De schrijver, columnist en mediapersoonlijkheid Godfried Bomans studeerde en verbleef

Titus Brandsma

De grootste BN'er aller tijden is Titus Brandsma, de geestelijke die een naar hem vernoemde gedachteniskerk kreeg in Nijmegen en in 2022 werd heiligverklaard.

een aardige tijd in onze stad, waarbij hij als Sinterklaas en met het *Malvertse* Klein Insectenboek een aardige reputatie opbouwde. Dat Johan Derksen met zijn markante kop op tv komt als het over voetballen gaat, zullen sommige stadsbewoners geweldig vinden. Weer anderen kunnen hem echt niet waarderen. Deze man weet vijanden te maken met zijn uitstraling én met wat hij uitkraamt, boeien! Maar dan Frank Boeijen, ooit als jongetje wonend in Dukenburg(!). Frank kan als boegbeeld van Nijmegen zeker door de beugel. Dat je soms zijn Nederlandse teksten niet helemaal verstaat: 'Dat doen Engelse zangers ook', was ooit Franks argument. Nina Simone is wel prima te volgen met de Engelstalige zang; haar link met Nijmegen is inmiddels gehonoreerd met een straatnaambordje. Onder de Bekende Nijmegenaren zijn er uiteraard meerdere niet meer onder ons. Keizerin Theophanu bijvoorbeeld kwam als echtgenote van de Byzantijnse koning Otto II naar het Valkhof, waar ze met een hart vol heimwee naar haar geboortegrond het Sinterklaasfeest in Nederland introduceerde. Ze werd beslist niet oud; zij stierf in onze stad en ze werd begraven in Keulen. Ook Johannes Brugman blies in Nijmegen zijn laatste adem uit. Hij beschikte vast wel over een keuken in de pastorie, maar zijn landelijke bekendheid zat hem in zijn talent als redenaar. Jazeker, *praten als Brugman* herinnert ons nog altijd aan deze p(r)ater uit Nijmegen.

Kat uit de boom

Aan de Staddijk klom jaren terug op een winterse zaterdagmiddag een jong katje in een metershoge boom. Aiaiai, poezenbeest had zich lelijk vergist in de hoogte en de ijzige wind. Het diertje zat bibberend te wiebelen op de dunne takjes van de bladerloze woudreus. Alle kracht besteedde het kleine huisdier het weekendlang aan klagelijk miauwen. Zo zielig! Een bewoner kon dit niet meer aanhoren en belde de brandweer. Er waren toen nog geen mobieltjes, toch was de ladderwagen er meteen. Eén robuuste brandweerman klauterde langs de ladder de klagende poes tegemoet. Maar het beestje zocht het hogerop, tot aan de piepkleinste twijgjes toe. Akelig spannend hoor, een poes is immers geen eekhoorn. Niettemin een evenwichtskunstenaar. Toen oom brandweerman het diertje bijna in zijn handschoen kon vangen, besloot de kittenlief gecontroleerd naar beneden te springen om onder de ogen van enkele pensionado's en één brave huisvrouw de poten te nemen richting huis. 'Nou mevrouw', zei het brandweermanvolk grappend, 'uw poesje is gered.' 'Jaja, zo kannie wel weer', dacht de dame #inwendig#, want het katje was de ondeugende huisgenoot van één van de toekijkende mannen. Hij noemde zelfs liefkozend de naam van het avontuurlijke schatje: *Farah*.

Lorenzo The Cat

Nimweegs nuilen

In het kookboek van echt Nijmeegse woorden neemt *nuilen* een koppositie in. Je moet het wel met een Nimweegse tongval uitspreken en geen pure Hollandse gebruiken. De ui een beetje lang bekkentrekend richting de eu-klank roeren, waardoor in het recept meteen de betekenis duidelijk wordt, namelijk *zeuren*. Op alle slakken zout leggen, zoiets. Minder bekende Nijmeegse woorden zijn buis (dronken), lofi (geld), mullemert (kikker), stiep (fietsstandaard). Tenminste, volgens Wikipedia. Even nuilen over die stiep. Is dat dan het pootje waarop je fiets rust als je hem wegzet, of is stiep het fietsenrek waarin je het voorwiel van je rijwiel parkeert en met meerdere sloten verankert, zodat het ijzeren ros stevig staat. Andere Nederlandse steden, groot of klein, hebben ook zo hun eigen woorden. Neem Steenwijk (Steenwiek) in de kop van Overijssel. Daar kun je een cursus volgen die je opleidt tot *lezen, schrijven, praoten en vertellen in 't Steenwieks* voor maoten en maechiens (jongens en meisjes). Ook in Overijssel, zuidoostelijker en strak tegen de Duitse grens aan geschurkt, vind je het ooit muzikaalste dorp van Nederland: Glanerbrug. Daar moeten ze het doen met het dialect van Enschede. Dorp en stad delen de postcode en horen ook daardoor bij elkaar. De bewoners hebben geen moeite met deze tweeenheid, wanneer ze de houding aannemen

van KWW, *kiek'n wat't wordt*. Gewoon doorgaan: *ait vedan*. Zoals Amsterdam en Rotterdam, evenals Nijmegen en Arnhem, zich soms als een beetje elkaar minachtende buursteden gedragen, zo is het ook met Enschede en Hengelo. *Hengelose wind* is daarbij een begrip. *Hengeler weend, nie zoveul om hakken* (stelt niet zo veel voor). Dan is er een alom bekende plaats in Brabant, Kaatsheuvel, de Kèts, is om over te nuilen een dankbare prooi. Maar liefst 96 gezegden en 545 woorden vormen het plaatselijke jargon. Moet je met de bus van twee uur naar Tilburg dan neem je *de buus van twenne*. Maar vraag je iets aan een Kaatsheuvelnaar dan krijg je tien tegen één te horen 'Dè witte gij nie.' Waarbij je denkt: 'Daarom vraag ik het ook.' Op de Antillen waar ABN gesproken wordt met een loom Midden-Amerikaans accent zijn enkele uitdrukkingen en woorden te vinden die onder dialect gerekend kunnen worden. *Ketsen* zijn bijvoorbeeld gym schoenen. En Flipper was die dolfijn op tv in Florida. Tegen een *flipper* zeg je daarginds zwemvlies. Hoewel praten met sportattributen behoorlijk apart is. Terug naar Nijmegen waar de woordenbrij er enige tijd geleden een (dr)opstekertje bij kreeg. Via de ludieke winkel *Ieder z'n Vak* aan de Lange Hezelstraat worden speciaal ontwikkelde dropjes met de naam Nimweegse Nuilertjes verkocht. In de lekkernij is de volksaard van de echte Nimwegeneur besloten, luidt het. Iemand die chagrijnig lijkt, maar een gouden hart heeft!

VERGETEN VERLEDEN

Afkroegen

Bijna niemand kent het woord: *afkroegen*. En dat terwijl het tot ruim een eeuw geleden een veel voorkomend begrip was.

'Afkroegen was het uitbetalen van het loon in een kroeg door ploegbazen (vooral in de bouw en in het havenbedrijf)', meldt het *Woordenboek van Populair Taalgebruik* van Marc de Coster. Het kwam ook in Nijmegen voor, bijvoorbeeld bij betaling van kaaisjouwwers.

In oude kranten en tijdschriften is er bijna niets over te vinden. Voor zover we kunnen nagaan komt het woord niet één keer voor in de *Gelderlander* en de *Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant*. Er is één jaar dat de term wel enkele kranten haalt: 1889, als er een wetsontwerp is om de omstandigheden voor arbeiders te verbeteren.

De *Werkmansbode* was het *Orgaan van het Algemeen Nederlandsch Werklieden-Verbond*, een van de eerste vakcentrales. Dit *volksblad* besteedde veel aandacht aan het wetsontwerp. Een eerste artikel verscheen op zaterdag 22 juni 1889. Het begon aldus:

Toen het vorig jaar (18 Mei) de heer Domeela Nieuwenhuis een interpellatie tot de Regering richtte betreffende de werkstakingen in de veenderijen en daarbij tevens de aandacht vestigde op een der voorname grieven, vooral bij die gelegenheid van de zijde der veenarbeiders gehoord, de grief nl. dat zij gedwongen werden hun levensbenodigdheden (kruideniers-, grutterswaren enz.) bij de werkgevers te koop, gewoonlijk tegen een veel hooger prijs dan in de gewone winkels moet worden betaald, toen beloofde de Minister van Justitie ernstig te zullen overwegen in hoeverre de zoogenaamde gedwongen winkelnering en de daarmee samenhangende misbruiken voor wettelijke voorziening vatbaar zouden zijn.

Op 17 mei 1889 publiceerde de minister het wetsvoorstel om de situatie van arbeiders te verbeteren. Sinds 1877 moesten arbeiders in Nederlands geld betaald worden. In de grensgebieden werd echter nog vaak in Duitse marken of Belgische franken betaald. Die werden tegen een ongunstige koers omgewisseld. De minister wilde hiertegen optreden. De *Werkmansbode* vervolgt:

Café Centrale van J.F. Goossens aan de Lage Markt in 1915

Maar behalve in vreemde gedspecie wordt ook op vrij groote schaal het arbeidsloon geheel of gedeeltelijk in natura uitbetaald, als in het genot van woning, kruidenierswaren, brood, aardappelen, erwten, boonen, koren, sterken drank, manufacturen, brandstof-gereedschappen, paardenwerk enz. Volgens den Minister is hierin niet *altijd* een misbruik te zien, omdat in veel gevallen de betaling in de meeste der genoemde waren in het voordeel is van den loontrekkende. Tot deze worden gerekend de bij de meesters inwonende dienst- en werkboden, de veldarbeider, die in den drukken tijd het middagmaal en ander voedsel bij den boer blijft gebruiken, waarvoor op veel plaatsen 25 ct. per dag wordt vergoed en waarmee den arbeider den tijd van loopen wordt bespaard, die tot rust van den vermoeienden arbeid is bestemd.

Er waren meer voorstellen om de situatie voor arbeiders te verbeteren. Eén ervan ging over afkroegen. De *Werkmansbode* schijft op zaterdag 13 juli 1889:

Art. 4 verbiedt het uitbetalen van loon wegens huur van diensten, van werk of van nijverheid, uit te betalen in localiteiten, waarin sterken drank wordt verkocht of waarin een andere winkelnering wordt uitgeoefend, of die met zoodanige binnenshuis gemeenschap heb-

ben. Deze bepaling is zeker heel goed. Zij beschermt de werklieden niet alleen tegen werkgevers, die zelve een drankwinkel hebben en die, wier beambten, bazen enz. er een op na houden, maar ook tegen die, welke misschien zonder eenig belang of nevenbedoeling, uit kracht van gewoonte enz. op Zaterdagavond of op andere dagen waarop loon betaald of verdiensten afgerekend worden, van een gelagkamer hun kantoor maken.

Dit kwaad is veel algemeener dan men denkt en dan de minister, die ook overigens veelzijdig en goed is ingelicht, schijnt dit te weten. In de koop- en havensteden vindt het algemeen plaats ten opzichte van de sjouw- en stouwerlieden en van schier allen die zoogenaamd werkzaam zijn *aan* of *in* den handel. Al zulke werklieden zijn veelal reeds in of bij een kroeg te vinden of worden daar of daar ongeveer gezocht door de werkgevers, die hen behoeven of door diens tusschenpersonen, en na afloop van hun werk worden zij in deze of in een andere kroeg betaald. De bazen of voormannen hebben of zelf een kroeg of minstens de een of andere kennis, wien ze met zulk „afkroegen” begunstigen. „Afkroegen” is het woord dat aan deze manier van uitbetalen zijn ontstaan dankt. Geen sjouwerman te Amsterdam zal in goed hollandsch vragen: waar wordt van avond betaald, maar waar wordt „afgekroegd”. Hij kent er sedert jaren geen andere plaats voor

Oostelijke Waalkade in ongeveer 1900. Op de hoek met de Grotestraat café J. van Wijk (Foto: S. Bakker Jz.)

dan een kroeg, een „herberg” en hij weet ook dat een bepaalde soort herbergen of drankwinkels daarvoor als aangewezen zijn. Op zich zelf zijn dat zeer gewone en fatsoenlijke huizen, maar die schier uitsluitend van deze klasse van werklieden, of liever van het gebruik en misbruik dat dezen van sterken drank maken, bestaan. Door nu de uitbetaling van het loon in zulke gelegenheden te verbieden, zal het bestaan er van wel is waar niet worden bedreigd, zullen de werklieden even goed blijven drinken, maar de verleiding zal zoo groot niet blijven als zij thans is. Indien de werklieden in een kroeg worden uitbetaald, achten zij zich verplicht ten minste één borrel of één glas bier te koopen, ten minste één; maar hoe dikwijls is die eene de eerste, die de groote trek naar volgende doet ontstaan? Daar komt nog bij, dat de kastelein, bij wie wordt afgekroegd, altijd gaarne borgt aan werklieden in dienst van werkgevers, wier voormannen of bazen hun gelagkamer tot bureau van uitbetaling bestemmen.

Drankgebruik en drankmisbruik en het op credit verkoopen van sterken drank, wordt door het uitbetalen van het loon in herbergen dus in zeer belangrijke mate in de hand gewerkt. En dit is niet alleen het geval met het zoogenaamd los werkvolk, waarop wij straks doelden, maar vooral ook met de werklieden in dienst van zoogenaamde eigenbouwers en aannemers van openbare werken. De meesten van die aannemers of ondernemers betalen uit of laten hun werklieden uitbetalen in de naastbijgelegen herberg of in een andere, waaraan misschien een onderbaas de voorkeur geeft.

Zulk een voor uitbetalen aangewezen herberg wordt dan meestal „de herberg”, „onze kroeg”, de kroeg van dat werk waarin geregeld sterken drank en bier op „de pof” te krijgen is, tegen overgaaf van een bon, bestaande in een stukje hout, waarop goed voor en een naamtekening is geschreven en welke bons des Zaterdags tegen geld worden ingewisseld.

Dit artikel kan dus veel misbruik en veel dat tot misbruik aanleiding geeft voorkomen, alleen reeds voor zoover er sprake is van localiteiten waarin sterke drank wordt verkocht. Van het verbod om loon uit te betalen of te doen uitbetalen in localiteiten waarin een winkelnering wordt uitgeoefend, geldt hetzelfde, doch in veel minder mate. De verplichting om zijn verdiend loon te komen ontvangen in den een of anderen winkel, behoeft nu ten minste geen reden voor den werkman meer te zijn om den houder van dien winkel te begunstigen.

Een tweede lid van art. 4 maakt een uitzondering voor de betaling van het loon, dat verschuldigd is ten behoeve van werkzaamheden, verricht in een localiteit, waarin een winkel-

nering wordt uitgeoefend of ten behoeve van het daarin uitgeoefend bedrijf. Deze uitzondering geldt de betaling van winkelbedienden en knechts, kelners enz. Voor zoover die uitzondering zich hierbij bepaalt, is zij onmisbaar.

Tot zover de Werkmansbode over afkroegen. We hebben nog één artikeltje kunnen vinden. Dat werd in minstens zes kranten gepubliceerd. Dit is de versie in *Het Nieuws van den Dag* van zaterdag 12 oktober 1889:

Het bestuur der vereeniging „Amstels Werkman” verzoekt ons het volgende mede te deelen:

„Het bestuur der vereeniging „Amstels Werkman” roept de hulp in van alle maatschappijen, werkgevers en patroons, om bij de bestaande grieven in het maatschappelijk leven het zoogenaamde „afkroegen”, of uitbetalen in herbergen, niet meer door hunne ondergeschikten te doen geschieden; dan zal niet alleen een groote grief weggeruimd zijn, maar voel kwaads voorkomen worden, dat sedert jaren bestaat.”

We hebben niet ontdekt of dit wetsvoorstel is aangenomen. Wel is duidelijk dat afkroegen zijn langste tijd had gehad.

N.B. Er zijn geen foto's van interieurs van arbeiderskroegen uit eind negentiende, begin twintigste eeuw gevonden. Wel van cafés en restaurants voor de 'hogere' klasse.

De zaak van A. van Boxtel, leiendekker en caféhouder, op de Waalkade in 1915

Samenstelling: René van Berlo
Foto's: collectie Regionaal Archief Nijmegen

Geachte redactie

Energietransitie

Graag reageer ik op het interview met wethouder Van Elferen in de laatste editie van *de Dukenburger*. Sinds 2021 houd ik mij bezig met de energietransitie en kom ik op voor de mensen met de kleine beurs in dit proces. Ik kom regelmatig uitspraken tegen die niet kloppen, oftewel desinformatie. Zo ook in dit interview. Als Nijmeegse met Dukenburgse roots voel ik mij geroepen de belangrijkste punten met betrekking tot het warmtenet eruit te pikken en te verduidelijken:

Afscheid van aardgas

- Dukenburg is niet als eerste aan de beurt, Bottendaal en Hengstdal Bomenbuurt-Oost gingen al voor. Beide buurten hebben het voorstel voor een warmtenet afgewezen. In Nijmegen-Noord ligt er altijd al een warmtenet.
- De gemeente wil graag een eigen warmtebedrijf oprichten en dat in Dukenburg uitrollen met een warmtenet op de ARN (die niet 2050-proof is, daarvoor veel te veel CO₂ uitstoot, veel meer dan al onze CV-ketels samen). Dat uitrollen kan alleen als de mensen in Dukenburg dat willen. Op dit moment is de gemeente een bedrijf in oprichting dat klanten zoekt, en is het nog niet zeker dat dit doorgaat en lukt.
- Er is geen enkele reden om af te spreken dat '15 procent van de gemiddelde gasprijs' voor 30 jaar de gegarandeerde prijs is (deze uitspraak klopt op zich al niet, het is 15 procent van de maximale ACM-prijs voor warmte, dat is een ander bedrag). Het kan meteen een goedkopere kostprijs+ gebaseerd op aanbod zijn, zoals dat ook over een paar jaar voor bestaande warmtenetten de bedoeling gaat zijn.

Zeventig procent

- Niemand heeft concreet benoemd wat de onjuiste informatie op de flyers was.
- In Lankforst was er zeker sprake van koppelverkoop, er werd in de brochure óók gezegd dat het warmtenet er gewoon kwam en tijdens de gesprekken: geen handtekening, geen renovatie. Er werd niet verteld of geschreven dat je alleen voor een renovatie óf alleen voor een warmtenet kon tekenen.
- In de presentatie van de bewonersavond voor Zwanenveld staat dat als de 70 procent

De Valckenaer van Woonwaarts in Lankforst. Foto: Havang(nl)

niet gehaald werd er een plan zou komen voor alleen noodzakelijk onderhoud, dus geen renovatie, maar daar is geen 70 procent instemming voor nodig.

Warmtebedrijf

- Het gemeentelijk warmtebedrijf van Rotterdam is niet zo heel lang geleden failliet gegaan, Vattenfall heeft dat overgenomen.
- De private bedrijven in Rotterdam bieden meer korting dan Nijmegen (Eneco nog wat meer dan Vattenfall), en nog was het te duur.

Huiseigenaren

- In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de energietransitie *woonlastenneutraal* moet verlopen. Dat betekent dat de totale woonlasten (hypotheek/huur, kosten voor CV en onderhoud, en energierekening inclusief vaste kosten voor het netbeheer van Liander) niet méér mogen worden dan het nu is door de eenmalige investeringen en lopende kosten van het aardgasvrije alternatief. Voor huurders is dit al niet zo (ga ik nu niet verder op in, te lang verhaal). Voor woningeigenaren lijkt dat ook niet te gaan gebeuren met het warmtenet, zoals de kosten er nu uitzien in het voorstel voor de huurders.
- De aardgasprijs wordt nu kunstmatig hooggehouden door de energiebelasting, zodat een alternatief sneller woonlastenneutraal is. Het is maar de vraag of een nieuw kabinet dit zo laat.
- Een CV gaat langer dan 7 tot 10 jaar mee. De Autoriteit Consument en Markt gaat uit van 15 jaar in hun Niet Meer Dan Anders berekening, een corporatie vervangt een CV na 18 jaar (tenminste Woonwaarts, waar ik huur, doet dat na 18 jaar).

- Een netbeheerder mag nu nog niet de hoofdgasleidingen verwijderen, ook niet als er een warmtenet wordt aangelegd. En er zit nog een stap voor: de WGIW, dat de gemeenteraad besluit dat een wijk binnen 8 jaar aardgasvrij moet worden. Deze wet is nog niet door de Eerste Kamer, en dus is er nog geen wijk aangewezen in Nijmegen waarvoor dat geldt.
- Om te kijken of u *woonlastenneutraal* uitkomt komt er een betaalbaarheidstoets. Deze toets moet nog ontwikkeld worden, het is net pas aangenomen in de Tweede Kamer. Als dat alles niet *woonlastenneutraal* kan, hoeft u niets te doen. Dat er nu subsidie is doet daar niets aan af, én die extra subsidie is niet zomaar weg. (Voor een globaal idee wat dit betekent, kunt u kijken op <https://stroomversnelling.nl/nieuwsbericht/stroomversnelling-doet-vijf-aanbevelingen-voor-betalbaarheidstoets-wgiw/>)
- Woningeigenaren kunnen er ook voor kiezen 'all-electric', dus met warmtepomp en zonnepanelen, hun huis aardgasvrij te maken of een andere gelijkwaardige aardgasvrije oplossing.

En onthoud: de gemeente is nu niet alleen gemeente, maar ook een bedrijf in oprichting dat klanten zoekt. Ook een gemeente met een bedrijf moet zich houden aan 'eerlijke handelspraktijken' waar juiste informatievoorziening er één van is.

Renate Giesbers - Hengstdal Bomenbuurt

Als u vragen heeft, mail gerust op renaat@demo-creatie.nl. Regelmatig post ik ook informatie in Facebookgroep *Wij zijn samen Dukenburg* onder de naam *Renaat Praat*. Ik wil altijd helpen voor iedereen de energietransitie zo goed en eerlijk mogelijk te laten verlopen en volg het onderwerp op de voet.

WIJKMAKERIJ DUKENBURG

Gezocht: penningmeester

Ben jij handig met cijfers en vind je het leuk om geldstromen in goede banen te leiden? WijkMakerij Dukenburg zoekt een maatschappelijk betrokken penningmeester om ons financieel te versterken. De WijkMakerij is een vernieuwende organisatie van en voor inwoners en werkt transparant.

De WijkMakerij is een stichtingsbestuur aan het vormen. Als penningmeester maak je onderdeel uit van het bestuur en ben je mede verantwoordelijk voor het beheer van onze financiën.

Wil jij jouw financiële vaardigheden inzetten voor de wijk? Dan zijn we op zoek naar jou! Het is leuk als je in Dukenburg woont maar dat hoeft niet. Geïnteresseerd? Stuur een mail met een korte motivatie naar hallo@wijkmakerijdukenburg.nl.

5 juni - Denk en doe mee:

Een klusbedrijf van en voor Dukenburgers

Ben jij handig en heb je soms wat tijd over? Of heb je thuis klusjes die maar blijven liggen omdat je niet weet hoe je ze aan moet pakken, of mis je simpelweg de middelen of het netwerk om ermee aan de slag te gaan? Wat als er een manier was om die klusjes op te knappen met hulp vanuit onze eigen gemeenschap?

Op woensdag 5 juni organiseren we een bijeenkomst om de mogelijkheden te verkennen voor een klusbedrijf in Dukenburg, vóór en dóór Dukenburgers. We geloven dat we samen, met de krachten gebundeld, iets moois kunnen opbouwen dat onze buurt nog sterker en socialer maakt.

Wat gaan we bespreken?

Wie wil er meedoen of heeft klusjes die gedaan moeten worden? Hoe zetten we dit op een efficiënte en plezierige manier op? Hoe kunnen we samenwerken met lokale ondernemers en

initiatieven? Is er ruimte voor een vorm van tegemoetkoming, zoals een urenbank waarin gewerkte uren kunnen worden omgeruild voor hulp bij eigen klussen of bijvoorbeeld een etentje bij een van de huiskamerrestaurants?

De bijeenkomst is van 19.30 tot 21.00 uur. Locatie volgt. Je kunt je aanmelden via hallo@wijkmakerijdukenburg.nl. Of je nu handig bent of gewoon enthousiast, jouw inbreng is van harte welkom.

7 juni - Afrikaans eten bij Anita

Op vrijdag 7 juni, kun je heerlijk Afrikaans eten bij Anita en Morri in Lankforst. Er is ruimte voor maximaal vijf personen. Bijdrage: 5 euro. Aanmelden bij hallo@wijkmakerijdukenburg.nl.

15 juni - Legpuzzel ruilen

Je bent weer van harte welkom op zaterdag 15 juni tussen 14.00 en 16.00 uur in de huiskamer onder de hippe hoogbouw, Weezenhof 41-00 om een legpuzzel te ruilen. De koffie staat klaar.

15 juni - Waalzinnig Festival

De WijkMakerij is op 15 juni ook te vinden bij het Waalzinnig Festival bij de Ontmoetingskerk in Meijhorst. Een middag vol poëzie, muziek en creativiteit tussen 13.30 en 17.30 uur.

Meedoen, aanmelden en nieuwsbrief

Wil je je aanmelden voor een van de activiteiten? Wil je op de hoogte blijven van de ontwikkelingen en onze nieuwsbrief ontvangen? Heb je ook een idee dat je wilt inbrengen of meedoen met een van de activiteiten en projecten? Stuur dan een mailtje naar hallo@wijkmakerijdukenburg.nl.

Tekst en foto: WijkMakerij Dukenburg

Waalzinnig in de wijk: Meijhorst

Op zaterdag 15 juni is de Ontmoetingskerk een middag festivalterrein. Met verschillende muziek- en dansoptredens, voordrachten, een gezellige markt en kunstexpositie.

Kom en geniet in de speciaal ingerichte theetuin van een heerlijk kopje thee of koffie en gebakje. Wandel langs de kraampjes met boeken en cd's, laat je ontroeren door de mooie kunstwerken of swing mee met een van de optredens in de kerk en het kerkplein. Het adres is Meijhorst 70-33. De toegang is gratis.

Waalzinnig Festival

Het Waalzinnig Festival is een festival dat dit jaar alweer voor de zesde keer georganiseerd wordt. Het *Waalzinnig* staat voor inclusie en is er dan ook voor iedereen. Iedereen hoort erbij en iedereen mag meedoen. Het Waalzinnig stimuleert iedereen om zich te uiten door kunst in al zijn verschijningsvormen. Of dat nu muziek is, theater, dans of fotografie. Art Inclusive noemen we dat: kunst voor en door iedereen.

Waalzinnig in de Ontmoetingskerk

Op zaterdag 15 juni strijkt het Waalzinnig Festival neer in de Ontmoetingskerk. Dan zijn we er met verschillende podia, een kunstexpositie en kleine markt. Laat je verrassen en voel je welkom. Je kunt kosteloos aan komen waaien. Het festival is van 13.30 tot 17.30 uur.

Waalzinnig deze zomer

- Zaterdag 15 juni 13.30 - 17.30 uur Ontmoetingskerk - Meijhorst
 - Zaterdag 23 juni 13.00 - 18.00 uur Sancta Maria Klooster - Hees
 - Zaterdag 29 juni en zondag 30 juni Centrum Nijmegen: Op en rond het Mariëburgplein en in de Lindenberg
- Het Waalzinnig Festival is een festival van de Lindenberg en GRATIS te bezoeken. Meer informatie op de website: www.waalzinnigfestival.nl.

Tekst: Chantal Fransen, de Lindenberg

Olifantenpaadjes

Je zou denken dat wegen en paden worden gepland en aangelegd door de gemeente, maar olifantenpaadjes zijn paadjes in het gras die gebruikt worden door voetgangers en fietsers die nét wat meer binnendoor zijn dan de aangelegde. Sterker nog: de gemeente gaat ze over het algemeen daarna zelf verharden. In Dukenburg zijn er daarvan heel veel in het groen te vinden. Eigenlijk zijn veel olifantenpaadjes een leuke vorm van *burgerlijke ongehoorzaamheid*. Voetgangers weten zelf wel wat de kortste weg is! Ik werd geïnspireerd door oud-fotograaf des vaderlands Jan Dirk van der Burg en zijn site www.olifantenpaadjes.nl.

Tekst en foto's: Jacqueline van den Boom

Dukenburg in stukjes

GA TOCH FIETSEN

Bij R&TC Groenewoud

Wil je demarreren als Demi of Mathieu? Harder fietsen dan al je vrienden/vriendinnen? Of gewoon gezellig kilometers maken met leeftijdsgenoten? Kom dan wielrennen bij R&TC Groenewoud.

Vanaf 12 jaar kun je je aansluiten bij de jeugd van Ren- & Toerclub Groenewoud, dé wielervereniging van Nijmegen. Elke week is er doordeweeks een techniektraining en een langere rit op zondag. De focus ligt op lol maken op de fiets, maar ondertussen ook vaardiger en sneller worden. Jeugdrenners vanaf 12 jaar met ieder niveau zijn hierbij welkom, of je nu wedstrijden wil rijden of lekker wil toeren, of je net begint of al jaren fietst. Heb je (nog) geen racefiets? Dan hebben we ook leenfietsen beschikbaar.

Naast de wekelijkse ritten biedt Groenewoud door het jaar heen ook andere leuke activiteiten aan voor de jeugd, zoals een mountainbike-rit in de winter, een gravelrit in de zomer, het Limburgweekend en een clinic baanwielrennen.

Lijkt het je leuk om een keer mee te fietsen of lid te worden? Meld je aan op de website www.rtcgroenewoud.nl of stuur een mailtje naar jongeren@rtcgroenewoud.nl. Hopelijk tot snel op de fiets!

Tekst: Iris te Paske. Foto: Sytse Dijkstra

PROGRAMMA BIBLIOTHEEK ZWANENVELD

BoekStartdag

Zaterdag 1 juni van 10.00 tot 12.00 uur

Kom met je baby of dreumes naar Bibliotheek Zwanenveld en doe mee aan leuke activiteiten, zoals Muziek op Schoot, voorlezen en knutselen? De BoekStartdag is dé gelegenheid om samen met je kleintje kennis te maken met de bibliotheek. Ontdek samen hoe fijn het is om boekjes te lezen en met taal bezig te zijn. Toegang is gratis en aanmelden is niet nodig.

OV-inloopspreekuur

Dinsdag 18 juni van 10.30 tot 12.00 uur

Heb je vragen over reizen met het openbaar vervoer? Kom dan naar het gratis OV-inloopspreekuur in Bibliotheek Zwanenveld. Reizen met het openbaar vervoer is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Maar met hulp van ervaringsdeskundigen blijkt het makkelijker dan gedacht. Ervaren OV-ambassadeurs geven je tijdens dit spreekuur uitleg, advies en tips over het reizen met trein of bus.

Voorleespret voor peuters: Boer Boris

Woensdag 19 juni om 10.30 uur

Iedere maand is er Voorleespret voor peuters in de bieb. Ken je Boer Boris al? De verhalen gaan over een kleuter die zijn ei-

gen boerderij heeft. Hij rijdt er rond op een rode tractor en wordt geholpen door zijn broertje Berend en zijn zusje Sam. Kom luisteren naar de avonturen van Boer Boris en doe daarna mee aan een leuke peuteractiviteit. Meedoen is gratis en aanmelden gewenst: obgz.nl/agenda.

Bankinformatiepunt

Iedere woensdag van 10.00 tot 12.00 uur

Vragen over digitale bankzaken? In Bibliotheek Zwanenveld zit sinds kort een Bankinformatiepunt. Je kunt daar iedere woensdag tussen 10.00 en 12.00 uur terecht, met vragen over online bankieren en andere bankzaken. Je bent welkom zonder afspraak.

Digitaal Café

Iedere woensdag van 10.00 tot 12.00 uur

Hier kun je terecht voor advies over allerlei zaken op digitaal gebied. Vrijwilligers zijn aanwezig om je te helpen en je vragen te beantwoorden. Wel even je eigen tablet, smartphone of laptop meenemen. Je hoeft je niet aan te melden voor het Digitaal Café en kunt gewoon binnenlopen.

Tekst: Liz van Marcke, bibliotheek

Foto: Bibliotheek Gelderland Zuid

INSCHRIJVINGEN BOUWDORP DUUK OPEN

De organisatie van bouwdorp Duuk is al weer een aantal maanden bezig met de voorbereidingen voor Duuk 2024. Na een succesvol bouwdorp in 2023 zijn de coördinatoren en het bestuur met veel plezier begonnen in januari.

De kinderen kunnen zich sinds eind april inschrijven voor hét bouwdorp in Dukenburg deze zomer. Van zaterdag 10 augustus tot en met woensdag 14 augustus kunnen de kinderen bij Duuk wederom hutten in elkaar timmeren (en nog veel meer). Alle activiteiten vinden zoals vanouds plaats in en rondom de dependance van de Lindenberg in Aldenhof.

Het gaat ook dit jaar weer een goed en gezellig bouwdorp worden voor kinderen van vier tot en met twaalf jaar. Wethouder Noël Vergunst, verantwoordelijk voor onder andere cultuur, zal het bouwdorp op zaterdagmiddag openen. Daarna zullen de kinderen het terrein oprennen en aan de slag gaan. In een weekje tijd bouwen zij een heel vakantiedorp in elkaar en worden door de organisatie van het bouwdorp vele activiteiten geboden ook in samenwerking met andere organisaties.

Indien nog niet uitverkocht kan ingeschreven worden via de website van Duuk: www.bouwdorpdruk.nl. De kosten van deelname bedragen 19 euro per kind (betaling vooraf via iDEAL), de kaarten kunnen niet doorverkocht worden en er is geen reservelijst. Deelname kan ook via Stichting Leergeld (maar u dient dan zelf de factuur door te

sturen en dit binnen twee weken te doen). Er is helaas maar plaats voor 250 kinderen en vorig jaar waren de kaarten binnen anderhalve maand uitverkocht, dus wees er op tijd bij (als het niet al uitverkocht is).

De organisatie van bouwdorp Duuk is ook altijd op zoek naar vrijwilligers, want zonder deze helpende handen kunnen ze de kinderen geen leuke activiteiten bieden en, belangrijker, hun veiligheid niet garanderen. Het is een erg leuke groep vrijwilligers waarin je terecht komt en je tekent een glimlach op het gezicht van een kind deze zomer. Wie zich aan wil melden voor hulp tijdens de opbouw (woensdag 7 augustus tot en met zaterdagmorgen 10 augustus), de afbraak (woensdagmiddag 14 augustus) en/of tijdens de Duukweek bij het terrein, sport & spel, de kantine, de keuken, het snoepwinkeltje, de film of bij creatief kan dat doen via diezelfde website. Dat kan al vanaf één dagdeel: alle hulp is welkom.

Meer informatie en vooral veel foto's zijn te vinden op de website en vragen kunnen gesteld worden via het contactformulier op die website.

De organisatie van bouwdorp Duuk wenst iedereen een heerlijke zomer toe en wie weet tot ziens op Duuk 2024.

Tekst: Anja de Greeff. Foto: Mike Wiering

N.B. Op het moment van schrijven (begin mei) gaat het snel met de inschrijvingen en zijn van de 250 al bijna 200 kaarten verkocht.

DE BASTEI

29 mei gratis museumdag

Museum de Bastei zet de deuren open en organiseert op woensdag 29 mei een *gratis museumdag*. Tijdens deze dag biedt de Bastei gratis toegang tot het museum. Een mooie kans om het museum eens in te duiken en de spannende geschiedenis van Nijmegen zelf te beleven.

In museum de Bastei dwalen bezoekers door ondergrondse gangen, verborgen trappetjes en natuurlijk door de *bastei*, een uniek verdedigingswerk. In dit belevingsmuseum ervaar je de gelaagde geschiedenis van Nijmegen met al je zintuigen. Zie, ruik en voel het verleden van Nijmegen. En luister naar de vele verhalen van de oudste stad van Nederland. Kom ook oog in oog te staan met de dieren uit het Rijk van Nijmegen. Ontdek hoe mensen hier al eeuwenlang samenleven met de rivier. Vanaf de top van de toren heb je bovendien een geweldig uitzicht over de rivier.

Met de gratis museumdagen wil museum de Bastei een bezoek aan het museum laagdrempeliger en meer toegankelijk maken. De gratis museumdag van woensdag 29 mei wordt mogelijk gemaakt door Nederrijn Schoonmaak.

Museum De Bastei is gevestigd aan de Waalkade 83 in Nijmegen, ingang via het entreegebouw aan de Lange Baan 4, telefoon (024) 329 70 70. Voor meer informatie: www.debastei.nl.

**Tekst: Hadassa van Stapela
Foto: museum de Bastei**

HUIS VAN WEEZENHOF VIERT ZIJN EERSTE LUSTRUM

‘GEZAMENLIJK BOUWEN AAN EEN HUIS IN DE WIJK.

Er gaat een huis voor de wijk gebouwd worden; een ruimte in Weezenhof waar wijkbewoners van alle leeftijden elkaar kunnen ontmoeten. En we regelen dat zelf.’

Aldus een kop in *de Dukenburger* van oktober 2018. Het was een start van een zoektocht naar financiële middelen, een gebouw en een locatie, maar op 18 mei 2019 was het zover: Huis van Weezenhof werd feestelijk geopend door burgemeester Bruls.

Wie had gedacht dat Huis van Weezenhof ruim vijf jaar later het middelpunt in Weezenhof is. Een ontmoetingspunt voor ouderen, maar ook voor ouders van peuters. Wekelijks bezoeken ongeveer honderd mensen het huis. Om samen koffie te drinken, te schaken, te schilderen, te zingen, naar muziek te luisteren. Met de nadruk op: *samen*, want samen beleef je zoveel meer.

Eerlijk gezegd hadden wij als bestuur er vijf jaar geleden het volste vertrouwen in dat het huis heel veel jaren zou bestaan. Veel vrijwilligers zijn ons vanaf het eerste begin trouw gebleven. Het geeft hen en ons dan ook veel voldoening om in de gezellige sfeer die de huiskamer biedt, te zorgen dat

bezoekers het naar hun zin hebben en te ervaren dat dat gewaardeerd wordt. Een uitspraak van een bezoekerster van de muziekavond: ‘Ik wil jullie nog bedanken voor de fijne avond, ging bij wijze van ... huppelend naar huis.’ En ook de laatste zin van haar citaat is veelzeggend: ‘Het is de eerste winter dat ik ’s avonds niet meer weg ga, daarom is in de buurt FIJN.’ Natuurlijk wordt er veel georganiseerd in Dukenburg, maar het feit dat we voor de meeste bewoners op loopafstand zitten, verlaagt de drempel om ’s avonds de deur uit te gaan enorm. Ook de kleinschaligheid aan de activiteiten draagt bij aan de sfeer. De afgelopen kleedjesmarkt met Koningsdag zinkt qua bezoekersaantal in het niet bij die in de Goffert natuurlijk, maar wat was het gezellig, vooral voor wat jongere kinderen.

Dat het huis er al vijf jaar kán staan is zeker te danken aan een opstartsubsidie van de gemeente én aan de heer Ton Hendriks, op wiens grond we mogen staan. Verder zijn we zelfvoorzienend, met dank aan onze donateurs natuurlijk!

Veel activiteiten die vijf jaar geleden zijn opgestart lopen nog steeds, zoals de schilderclub, de handwerkclub, de wandelgroep onder leiding van een fysiotherapeut en de denksportmiddag. Daarnaast worden er regelmatig lezingen en een pubquiz georganiseerd.

Huis van Weezenhof wil een huis vóór de wijk dóór de wijk zijn. We hebben veel ideeën, maar kunnen niet alles zelf. Mensen die iets willen organiseren kunnen bij ons aankloppen en dan denken we mee over de uitvoering.

Op weg naar het volgende lustrum

Huis van Weezenhof heeft de afgelopen jaren zijn bestaansrecht bewezen, maar hoe zien de volgende jaren eruit? Zodra er op het plein gebouwd gaat worden moet het gebouw verdwijnen. In goed overleg met de gemeente denken we na over een andere locatie, maar op dit moment is daar nog niets over te melden. Hoe dan ook, als het aan de bezoekers en vrijwilligers ligt gaan we gewoon door. In de hoop dat alle donateurs ons trouw blijven!

N.B. Wilt u een kijkje nemen in Huis van Weezenhof? Kom dan op *zaterdag 1 juni van 10.30 uur tot 12.30 uur* binnen lopen tijdens het open huis ter ere van ons lustrum.

Meer over onze activiteiten vindt u op www.huisvanweezenhof.nl.

Tekst: Tineke Baart

Foto: Jacqueline van den Boom

KOM BUURTEN IN DE ONTMOETINGSKERK

Iona klooster

Inspiratie uit Pelgrimsoorden: Iona

*Do not retreat into your private world
That place of safety, sheltered from the storm*

Where you may tend your garden, seek your soul

*And rest with the loved ones where the fore
burns warm (Ionasong)*

Santiago de Compostela is voor velen een plek om naar toe te reizen om inspiratie op te doen en onderweg na te denken over zinnen en levensvragen. Wie een andere weg zoekt kan ook naar onbekendere oorden zoals het Schotse eiland Iona. Ook dat is een hele reis en de eindbestemming Iona Community, een groep mensen uit alle delen van de wereld die inspiratie zoeken in de Keltische christelijke traditie. Je hoeft echter niet zo ver te reizen: op woensdag 5 juni kun je komen eten en luisteren naar een verhaal van iemand die erheen reisde en om 19.30 een viering in Ionastijl meemaken.

5 juni 18.00-20.15 uur Ontmoetingskerk, Meijhorst 70-33A als je mee wilt eten graag opgeven via secretariaat@ontmoetingskerk onder vermelding van Ionamaaltijd.

Nijmeegse Opentuinendag 8 juni 2024

De Ontmoetingstuin naast de Ontmoetingskerk doet mee met de Nijmeegse Opentuinendag. De hele dag vertellen de vrijwilligers van de tuinploeg je alles over wat er groeit en bloeit in de tuin.

Om 11 uur is er een herdenking van alle mensen voor wie er een gedenkenplaatje geplaatst is in de herinneringsboog en allen die zich willen aansluiten om een overledene te gedenken. De herdenking met muziek en gedichten vindt plaats onder het motto: *we herinneren je zoals je was in de bloei van je leven*. Aansluitend zijn er koffie en soep. Alle tuinen zijn open van 10 tot 17 uur. Meer info: www.nijmeegseopentuinendag.nl.

Klaasmarkt

Waalzinnig Festival zaterdagmiddag 15 juni

Zie het artikel elders in dit blad.

Klaasmarkt: boeken- en platenmarkt 15 juni 13.00-17.00 uur

Tijdens het Waalzinnig festival biedt de Klaasmarkt haar brede assortiment boeken, platen en cd's aan. U kunt rustig rondkijken temidden van muziek en poezieoptredens en uw aankopen bekijken op terras of gaan lezen in de theetuin.

Inzameldata

Om op zaterdag 12 oktober een mooie markt neer te zetten, hebben we goede tweedehands spullen nodig. U kunt deze weer aanbieden op de inzamelzaterdag: 25 mei en 29 juni tussen 11.00 en 13.00 uur bij de Ontmoetingskerk.

Klaaswinkeltje

Als u in de buurt bent, loop gerust de Ontmoetingskerk binnen om rond te snuffelen in het Klaaswinkeltje. Naast allerhande goede en goedkope gebruiksvoorwerpen vindt u er ook sieraden, religieuze artikelen en boeken.

Opslagruimte en medewerkers

We hebben behoefte aan meer opslagruimte en ook medewerkers door het jaar of op en rond de Klaasmarkt kunnen we goed gebruiken. Aanmelden kan via klaasmarktdukenburg@gmail.com.

Tuin in april

Tekst: Joska van der Meer

Foto's: collectie Ontmoetingskerk

DE TURF

FANCY FAIR

KOM KENNISMAKEN MET WIJKCENTRUM DE TURF!

- 2^E HANDS MARKT
- KINDERACTIVITEITEN
- INFORMATIE OVER HET WIJKCENTRUM
- MUZIEK EN GEZELLIGHEID
- ZOWEL BINNEN ALS BUITEN

LOCATIE: WIJKCENTRUM DE TURF, MALVERT 5134

-ZONDAG 30 JUNI
-VAN 13.00-17.00

TAFELVERHUUR 5 EURO PER TAFEL
ALLEEN TWEDEHANDS SPULLEN
RESERVEER TELEFONISCH EEN TAFEL
024-3442460 (MA-VR TUSSEN 13.00-17.00)

De Turf is een gezellig wijkcentrum voor jong en oud om mensen te verbinden en samen te brengen.

Wij willen meer bekendheid krijgen om mensen te laten zien wat er speelt in het wijkgebouw.

Zo is er elke maandagmiddag een koffiemiddag met open inloop van 13.00 tot 15.30 uur. Daar kunt u gezellig gratis koffie/thee drinken en zijn er ook als u eraan mee wilt doen activiteiten gepland. Niets moet alles mag.

Elke maandag tot en met vrijdag tussen 13.00 en 17.00 uur kan er gebiljart worden.

Op de woensdag vinden er volksdansen en boekbinden plaats van 13.30 tot 16.30 uur.

Wordt u al nieuwsgierig? Kom gezellig een keer aan. Wij zien u graag!

Tekst: Anne & Bianca, beheerders de Turf

DIGITALE LAAGGELETTERDHEID BLIJFT EEN GROOT PROBLEEM

De DigiHulpBond helpt

Ongeveer 11 procent van de mensen tussen 16 en 75 jaar heeft weinig tot geen ervaring met een computer. Bij mensen boven 55 jaar is dit zelfs 20 procent. In Nijmegen zijn circa 30.000 mensen digitaal laaggeletterd. Er zijn enorm veel hulpbiedende organisaties, ook in Nijmegen. Hoe kan het dan toch dat het aantal digitaal laaggeletterden zo hoog is?

Door de toenemende digitalisering van diensten en communicatie vindt de DigiHulpBond het belangrijk dat ook ouderen kunnen profiteren van de mogelijkheden die het internet biedt. Helaas ondervinden veel senioren moeilijkheden met het gebruik van computers, smartphones en het internet, waardoor ze achterblijven in de digitale samenleving.

De DigiHulpBond, opgericht door twee studenten, probeert een overkoepelend platform te zijn voor alle hulp biedende organisaties die er al zijn. Zo willen ze de brug creëren tussen de digitaal laaggeletterde mensen in Nijmegen en de bestaande initiatieven. Dit doen ze omdat er veel hulp is op het gebied van digitale vaardigheden, maar weinig mensen ervan af weten.

Op de website van de DigiHulpBond worden de organisaties onderverdeeld in drie categorieën. Zo kunnen mensen eenvoudig vinden waar ze naar op zoek zijn: een cursus, hulp aan huis, hulp of afstand of zelf oefenen met de digitale vaardigheden.

Met een gebruiksvriendelijke website en handige informatie, is de DigiHulpBond een waar-

devolle bron voor ouderen in Nijmegen en daarbuiten. Bezoek vandaag nog de website en ontdek hoe u uw digitale vaardigheden kan verbeteren, dankzij de DigiHulpBond.

Website DigiHulpBond: dighulpbond.com

Tekst: Janne te Boekhorst en Marit de Jong
Foto: stock.adobe.com

ALZHEIMERCAFÉ DUKENBURG EN OMGEVING

Ontmoeting voor mensen die met dementie te maken hebben

**Waar: Wijkcentrum Dukenburg,
Meijhorst 70-39, Nijmegen.**
**Hoe laat? Inloop 19.00 uur,
Start 19.30 uur tot circa 21.00 uur.**
Toegang en koffie/thee gratis.

Woensdag 26 juni 2024:
Voeding en dementie

Door de achteruitgang waar dementie mee gepaard gaat, kunnen er veranderingen optreden in eten en drinken. Soms leidt dit tot voedingsproblemen. Voedingsproblemen die op kunnen treden zijn onder andere de achteruitgang van smaak en eetlust, slikproblemen en ontremd eetgedrag. Hoe kun je het beste omgaan met deze veranderingen? Wat zijn mogelijke oplossingen? Over dit

onderwerp gaan we deze avond in gesprek met een diëtiste.

Woensdag 25 september 2024:
'Doe mij nog een borreltje!'

'Een wijntje of een borreltje kan toch geen kwaad? Het maakt het bloed wat dunner en dat is beter voor mijn hersenen.' Er bestaan verschillende ideeën over de invloed van drank op de hersenen. Wat pleit er vóór het gebruik van alcohol en wat pleit er juist tegen? Zijn er wetenschappelijke inzichten die hier iets over kunnen zeggen en wat zijn de laatste adviezen? Hierover gaan we met een gastspreker in gesprek.

Info:
ac.dukenburg@alzheimerwilligers.nl

Tekst: Lidwien Menz-Jurgens
Foto: Memphis Recovery Centers

EERSTE STEEN PRINS CLAUSSCHOOL

Wie zich op woensdagmorgen 17 april in de richting van de 40ste straat van Weezenhof begaf, hoorde al van ver de stem van Alice Cooper. Die ooit populaire zanger verkondigde via twee op het bouwterrein van de nieuwe Prins Clausschool opgestelde luidsprekers luidkeels zijn boodschap: ‘School’s out forever!’

Niets bleek minder waar: de muziek van Cooper en andere muzikanten bleek juist bedoeld om een feestelijk tintje te verlenen aan een volgende fase in de bouw van de nieuwe school. Na de voorbereidende werkzaamheden van de afgelopen vijf maanden was het tijd voor het leggen van de eerste steen.

Ruim honderd leerlingen hadden zich voor deze feestelijke gebeurtenis om elf uur op het toekomstige schoolplein verzameld. Samen met andere belangstellenden luisterden ze naar een bevolgen toespraak van de directeur van de school, William van den Berg. Die herinnerde eraan dat het nieuwe gebouw niet alleen onderdak zal bieden aan de onder-, midden- en bovenbouw van de Prins Clausschool, maar ook aan KION, de Kinderopvang Nijmegen. Vervolgens vroeg hij aan twee leerlingen van groep acht, Ruben en Mario, of zij de eerste stenen

wilden metselen. Voorzien van een bouwvakkershelm en luid toegejuicht door hun medeleerlingen hadden zij die klus snel geklaard. Zoals William toelichtte, is het nu de taak van echte metselaars van Muller Bouw om ervoor te zorgen dat het metselwerk voor de zomervakantie klaar is.

Volgens plan

Na afloop van de ceremonie vertelde William mij nog dat de bouw geheel volgens plan verloopt. Het is de bedoeling dat het nieuwe schoolgebouw in december 2024 zal worden opgeleverd. Daarna kan de verhuizing van de dependance aan de 81ste straat naar het nieuwe gebouw plaatsvinden. Voor die tijd zal het schoolplein al zijn ingericht. Dat gaat een enigszins parkachtig karakter krijgen, met veel groen en weinig tegels. Die komen natuurlijk wel te liggen op de *kiss and ride-zone* die deel uitmaakt van het schoolplein. Voor en na schooltijd zullen ouders hun kinderen daar met de auto kunnen brengen en ophalen. Zodra de lessen beginnen gaat de *kiss and ride* dicht en kunnen de leerlingen ook daar in de pauze spelen. Waarschijnlijk dus al in januari 2025.

Tekst: Jaap van der Bent

Foto: Jacqueline van den Boom

ALDENHOF

SP wil Ketelhuis behouden

De Nijmeegse SP is bezorgd over de toekomst van het voormalige Ketelhuis in Aldenhof. Er is nog altijd geen definitieve invulling gevonden voor het historische gebouw, waardoor het op de commerciële vastgoedmarkt terecht dreigt te komen.

Desnoods moet de gemeente het pand zelf kopen van eigenaar Talis, vindt SP-fractielid en wijkbewoner Yurre Wieken: ‘Het Ketelhuis moeten we behouden als ontmoetingsruimte voor de wijk.’

Het Ketelhuis werd eind jaren 60 aangelegd voor de stadsverwarming, een soort kleinschalige voorloper van het warmtenet. Sinds 1987 gebruikte woningcorporatie WoonGenoot het als kantoor, waarna het door een fusie in 2022 eigendom werd van Talis. De afgelopen jaren is het gebruikt door Bindkracht10, SLAK Ateliers en het Werkbedrijf als werk- en ontmoetingsruimte, maar een definitieve gebruiker en bestemming zijn nog niet in zicht. ‘Na de zomer dreigt het op de commerciële markt te belanden’, vreest Wieken. ‘Dan gaan de vastgoedcowboys ermee aan de haal en is er geen enkele garantie op een functie voor de wijk. De gemeente moet dit niet op zijn beloop laten, maar proactief optreden en het pand desnoods zelf aanschaffen zodat we er een woon- en ontmoetingsplek van kunnen maken.’

Tekst: Yurre Wieken, SP

Foto: Toine van Bergen

PRESENTATIE PROJECTEN IN DUKENBURG

In Dukenburg gebeuren veel mooi dingen. Alleen soms jammer dat je ze niet ziet. Vervelende gebeurtenissen lees je vaak genoeg in de krant: rommel in de wijk, kapotgeslagen ruiten van een bushokje, een inbraak. Maar er gebeuren veel meer mooie dingen!

In Dukenburg zijn op dit moment dertig studenten van de HAN (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) actief met allerlei verschillende projecten. Daarmee ondersteunen zij professionals uit Dukenburg, die een initiatief genomen hebben om Dukenburg mooier te maken, maar die handen en voeten te kort komen.

Studenten van de opleidingen Logopedie, Ergotherapie, Fysiotherapie, Verpleegkunde, Mondzorgkunde, Voeding & Diëtetiek en Social Work komen elke week naar Dukenburg om onder leiding van de twee wijkdocenten, Sabri Yavuz en Vincent Cuppen, de verschillende projecten uit te voeren. Vanuit de thuisbasis in de Ontmoetingskerk in Meijhorst gaan studenten de wijk in om aan de slag te gaan.

Welke projecten zijn dat dan? Bijvoorbeeld twee projecten van de wijkcoach van de gemeente Nijmegen: Ouder-Peuter-Kleutergym om kinderen al vroeg in aan-

Onbeperkt sporten

raking te brengen met lekker bewegen en Onbeperkt Sporten 18+ waar wijkbewoners, die het anders lastig vinden om te sporten, worden uitgenodigd om samen in de sporthal actief te zijn. In het project Wandelmaatje gaan studenten naar individuele wijkbewoners toe om samen allerlei leuke activiteiten te doen zoals samen shoppen, tuin onderhouden, een spelletje spelen, wandelen in de omgeving, luisteren naar muziek et cetera. In het project

Helpende Handen organiseren studenten bijeenkomsten voor wijkbewoners waar samen gekookt wordt, actuele thema's besproken worden en samen gezellig gegeten wordt. Fysiotherapeuten uit Dukenburg van Fy-fit hebben hulp gevraagd aan studenten om samen met cliënten voor wie het soms lastig is om zelfstandig fysiotherapeutische oefeningen te doen, te gaan oefenen. Op de basisscholen de Meiboom en de Aldenhove werken studenten samen met stichting Move om kinderen meer betrokken te laten zijn bij hun woonomgeving. En ook Bouwdorp Duuk, waar kinderen in de basisschoolleeftijd naar hartenlust kunnen timmeren, zagen, spellen kunnen spelen, knutselen et cetera zet studenten in om hun programma voor te bereiden. En tot slot interviewen studenten alle leden van het Samenzangkoor van de Ontmoetingskerk om een *Smoelenboek* te maken.

Allemaal projecten die je niet 1-2-3 tegenkomt, maar die er wel degelijk voor zorgen dat Dukenburg een fijne plek is om te wonen en te werken.

Op woensdag 12 juni van 11.00 uur tot 12.00 uur presenteren de studenten de resultaten van hun werk in ruimte 0.09 van Wijkcentrum Dukenburg, Meijhorst 70-39. Iedereen is van harte uitgenodigd om een kijkje te komen nemen!

Tekst: Vincent Cuppen. Foto's: Bart de Lange

Onbeperkt sporten

OORZAAK SCHOORSTEENLEKKAGE GEVONDEN

Half maart heeft woningcorporatie Talis enkele schoorstenen in de 54^e straat Meijhorst gerepareerd na de lekkageklachten. Hiervoor werden bij twee schoorstenen steigers geplaatst.

De bewoners meldden dat men het voegwerk heeft vernieuwd en de schoorsteen heeft geïmpregneerd. Bij een regentest bleek dat de lekkage niet weg was. Men heeft toen het lood rond de schoorsteen vernieuwd en dieper in het voegwerk vastgezet. Daarna bleek met testen dat de lekkage was opgelost.

Dit is conform wat de bouwkundigen *de Dukenburger* al vertelden.

We wachten nu de reactie van woningcorporatie Talis af wanneer de overige adressen aan de beurt zijn om waterdicht te maken. Bij de Dukenburger zijn meer dan twintig adressen bekend van bewoners die lekkage gemeld hebben. Talis meldt dat eind april

de onderzoeksresultaten zijn binnengekomen. 'Wat dit precies gaat betekenen moet nu bepaald gaan worden. We zijn er dus zeker mee bezig, maar we weten nu nog niet wat er aan

gedaan moet worden.' Aldus de corporatie. Wordt vervolgd.

Tekst en foto: Peter Saras

THEO JANSEN TERUG IN DUKENBURG

De klanten van de nog resterende winkels in Zwanenveld werden tegen eind maart 2024 tijdens het voorbijlopen opgevrolijkt door tekenen van terugkeer van de schoenzaak van Theo Jansen.

In 1976 gingen deze winkeldeuren voor de eerste keer open om jarenlang trouwe klanten te voorzien van perfect schoeisel. Na een totale uitverkoop op de winkelvloer bomvol koopjesjagers, kwam er plaats voor een andere schoenzaak, gevolgd door een

De bedrijfsleidster: 'Na de opening op 28 maart hebben we al heel veel positieve reacties gehad'

10-euro-kledingwinkel. Echt leeg heeft deze verkoopruimte gelukkig niet gestaan, zoals helaas voor andere panden in het Winkelcentrum Dukenburg wel geldt. Maar nu is Theo Jansen dan terug met *Shoes to Go*, als onderdeel van dé Theo Jansen schoenzaak in het centrum. Dit is voor Dukenburgers uitzonderlijk goed nieuws, vooral voor de klanten die van oudsher hier graag klant waren. De schoenen *to Go* zijn modieus, comfortabel en betaalbaar. Bovendien zijn er het hele jaar door koopjes. Dus ook voor jonge, nieuwe klanten een aantrekkelijk shop-adres. Op loopafstand van je woonadres in één van onze wijken.

Tassen

Alsof het zo moest zijn paradeerde tijdens het bezoekje van de redactie aan de bedrijfsleidster en haar zoon in *to Go* een prachtig gebronsde jonge vrouw langs in een robe manteau. Een mooie bijpassende sjaal lag losjes over één schouder en het was wonderlijk hoe prachtig zij zich op 25 centimeter hoge hakken voortbewoog. Een ware catwalk speelde zich voor

nieuwsgierige blikken af. Maar, wie daarop lette, de hobby-collega van Doutzen en Sylvie had helemaal geen tas bij zich. Terwijl dát juist dergelijke haute couture áf maakt. En ook al omdat *Shoes to Go* fraaie tassen in de collectie heeft. Gelukkig maar, want de tassenwinkel die vanouds onderdak had in de straat bij Zeeman en de Hema lijkt wél voorgoed verdwenen.

Tekst: Hette Morriën

Foto's: Theo Jansen Shoes to Go

VAN TUIN TOT BORD KOOKT ZOMERSE MAALTIJD

Van Tuin Tot Bord kookt op 21 juni een zomerse maaltijd bij de Turf in Malvert. Bewoners in Dukenburg kunnen deze avond kennismaken met *Van Tuin Tot Bord*. Eet je gezellig mee?

Van Tuin Tot Bord is een organisatie voor en door bewoners in Nijmegen. Elly Janssen, een van de oprichters: 'In 2015 zijn we in het Willemskwartier gestart. Inmiddels hebben we in drie Nijmeegse wijken een wekelijks buurtrestaurant waar bewoners onder begeleiding van een kok een heerlijke maaltijd koken voor de buurt. Buurtbewoners kunnen gezellig aanschuiven en elkaar ontmoeten aan tafel.

In 2023 hebben we bijna 4000 maaltijden gekookt. In de buurt van elk buurtrestaurant hebben we ook een buurtmoestuin. Van Tuin Tot Bord gelooft in voedsel als bindmiddel voor een gezellige en gezonde buurt.'

Van Tuin Tot Bord ook in Dukenburg?

Sinds een tijdje zijn we ook in gesprek in Dukenburg. Als er voldoende interesse is bij bewoners willen we in 2025 ook graag met een buurtrestaurant en buurtmoestuin starten in Dukenburg. Als kennismaking organiseren we daarom op 21 juni een zomerse buurtmaaltijd bij de Turf.

We koken een heerlijke driegangen maaltijd met zoveel mogelijk verse groenten uit de moestuin. Schuif gezellig aan en ontmoet je buurtgenoten! Als je het leuk vindt, kun je ook meekoken.

Buurtrestaurant

Zomerse buurtmaaltijd

Vrijdag 21 juni 2024 om 18.00 uur.

Speciale prijs: 6 euro per persoon, kinderen (tot 12 jaar) 3,50 euro per persoon. Contant of pinnen.

In Wijkcentrum de Turf, Malvert 51-34. Reserveren is noodzakelijk en kan tot en met dinsdag 18 juni door te mailen naar dukenburg@vantuintotbord.nl.

Wil je op 21 juni graag meekoken? Dat is heel fijn, stuur ons een mail!

Wij willen graag dat iedereen kan aanschuiven. We hebben daarom een aangepaste prijs voor mensen met een kleine beurs. Laat het ons weten.

Buurtmoestuin in Dukenburg

Als we gaan starten in Dukenburg, zullen we ook een buurtmoestuin gaan aanleggen waar bewoners samen met een moestuinbegeleider groente kunnen verbouwen voor het buurtrestaurant.

In onze moestuinen is het ook mogelijk om in moestuinbakken op hoogte te werken. Zo kun je ook meedoen als je niet goed kunt bukken of niet makkelijk door je knieën kunt. We werken zo ecologisch mogelijk en gebruiken geen bestrijdingsmiddelen.

De exacte locatie van een mogelijke buurtmoestuin in Dukenburg is nog niet bekend. Heb je interesse om mee te doen in de voorbereiding en/of in de moestuingroep? Mail dan naar: dukenburg@vantuintotbord.nl. Meer info: www.vantuintotbord.nl.

Tekst: Elly Janssen. Foto: David van Haren

LELIJKSTE GEBOUW VAN NIJMEGEN?

Dagblad *de Gelderlander* houdt opnieuw een verkiezing van het lelijkste gebouw van onze zo mooie stad Nijmegen. Nog nooit won een gebouw in Dukenburg deze felbegeerde prijs.

Uw redacteur doet deze keer ook mee, en zond het voormalige gebouw van een thuiszorginstantie aan de Meijhorst 60-01 in. Het pand staat al jarenlang leeg. Ook lezers van *de Dukenburger* kunnen meedoen aan de stemming op www.gelderlander.nl/nijmegen. Bij het sluiten van deze Dukenburger had Meijhorst 60-01 20 procent van de stemmen gehaald. Daarmee stond het op een voorlopige derde plaats.

De redactie van de Dukenburger ontvangt graag uw suggesties voor hergebruik van het gebouw in Meijhorst!

Tekst en foto: Toine van Bergen

DE LANGE SCHADUW VAN HET VERLEDEN

Sinti en Roma vertellen hun verhaal

Sinds 16 mei staat in het Vrijheidsmuseum de indrukwekkende tentoonstelling *De lange schaduw van het verleden*.

Op die dag was het 80 jaar sinds de deportatie van 245 Sinti en Roma uit kamp Westerbork. Een collectief van Sinti en Roma heeft onder aanvoering van Lalla Weiss (1961) deze tentoonstelling samengesteld voor Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Ter gelegenheid van de 80-jarige herdenking is de tentoonstelling nu te zien in het Vrijheidsmuseum. Het collectief toont via persoonlijke verhalen, bijzondere afbeeldingen, muziekstukken, gedichten, audiovisuele fragmenten en onder meer historische voorwerpen, de complexe reis die de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in de afgelopen 79 jaar binnen de Sinti- en Romagemeenschap heeft afgelegd.

Sinti en Roma worden wereldwijd al eeuwenlang onderdrukt en vervolgd. Eeuwenlang gestigmatiseerd als 'rondtrekkende dieven' en 'vagebonden'. Mensen 'zonder enige vorm van zeden'. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden naar schatting van de Sinti- en Romagemeenschap meer dan 1 miljoen Sinti en Roma uit heel Europa door de nazi's vermoord. Het is een geschiedenis die na de bevrijding snel in de vergetelheid raakte. De Europese bevolking was in 1945

in shock: velen konden of wilden niet luisteren naar het leed van de overlevenden. De stigmatisering bleef. De stereotyperingen verdwenen niet.

Ook veel Sinti en Roma zelf leefden decennialang in de lange schaduw van het verleden. De oorlog was 'een ravijn van ellende en dood waar niemand in wilde kijken'. Verdriet, angst en schuldgevoelens verscheurden de mensen. Want waarom hadden juist zij het overleefd en anderen niet? En wie zei hen dat het niet weer kon gebeuren? De meeste vervolgingsslachtoffers konden uiteindelijk niets anders dan zwijgen. En hun familieleden en met name hun kinderen, worstelend met hun eigen identiteit, zwegen mee.

In de tentoonstelling komen de verhalen van het verleden aan het licht en wordt het zwijgen doorbroken. 'De lange schaduw van het verleden' is te bezoeken tot en met zondag 1 december 2024.

Locatie: Vrijheidsmuseum, Wylerbaan 4, Groesbeek. Openingstijden:
Maandag t/m zaterdag: 10.00-17.00 uur
Zon- en feestdagen: 12.00-17.00 uur
E-mail: welkom@vrijheidsmuseum.nl
Website: www.vrijheidsmuseum.nl

Tekst: Rense Havinga. Foto: collectie Kennisplatform Inclusief Samenleven

NIJMEGEN KLINT

Muziekgroepen uit Nijmegen en omgeving treden op tijdens Nijmegen Klinkt op 1 en 2 juni 2024

Op zaterdag 1 juni en zondag 2 juni klinkt er volop muziek in de Binnenstad en het Valkhofpark. Muziekgezelschappen uit Nijmegen en omgeving maken samen met dansgroepen een fantastisch programma op 11 podia met 131 deelnemende gezelschappen van klein tot groot. Van popmuziek tot fanfare repertoire, van jazz tot klassiek, van meezingers tot wegdromers. In totaal treden er 3381 musici op.

Er zijn zo veel groepen die mee willen doen aan Nijmegen Klinkt 2024 dat het programma boordevol zit. Nog nooit waren er zo veel aanmeldingen waardoor we extra programmaonderdelen aanbieden. Zo komt er een extra danspodium bij op het Faberplein, vind je een akoestisch programma in de Marienburgkapel en op Plein 1944 zullen het hele weekend popkoren te horen zijn, op zaterdag afgewisseld met een gezamenlijk optreden van zes fanfares. Ook is er een *streetparade* die door het centrum trekt.

Op www.nijmegenklinkt.nl vind je het hele programma met routeadviezen.

**Tekst: Tons Janssen
Foto: Nijmegen Klinkt**

VERBETERPLEKKEN

Het blad weer de bodem in

Op twee plekken in Dukenburg zijn door middel van oude boomstammen bodemverbeterplekken gemaakt. Zo ontstaat een beschermde groeiplaats waar het blad blijft liggen.

Het bodemleven zorgt er dan voor dat het blad met haar voedingsstoffen in de bodem terecht komt. De voedingsstoffen worden door de boom weer opgenomen. Bij deze gemeentelijke proef zijn dus ook twee locaties in Dukenburg uitgekozen. Een op het Steve Bikoplein en een in de 12^e straat Meijhorst tussen de flats. Deze laatste is het best bereikbaar om het informatiebordje te lezen dat erbij geplaatst is.

Meer informatie is te vinden op bomen-zijnbelangrijk.nl

Tekst en foto: Peter Saras

HERSTEL TOLHUIS

In het vorige nummer van *de Dukenburger* stond het artikel *Er gebeurt iets in Tolhuis*. Daarin kwam Tolhuis in beweging ter sprake voorzien van een fout e-mailadres. Het juiste e-adres is: tolhuisinbeweging@gmail.com. Tussen de b en de w staat dus geen e.

Tekst: redactie. Foto: Bindkracht10

IK GA OP REIS EN NEEM MEE ...

Het Paradijs in Enschede

... een uitdaging!

Jazeker, een uitdaging voor echt iedere inwoner van Dukenburg in de komende zomervakantie, jong en oud. Vóór die tijd rolt er nog één exemplaar van ons wijkblad van de pers, het huidige nummer niet meegeteld.

Bewaar minstens één exemplaar of haal er eentje extra bij bijvoorbeeld het Wijkcentrum Dukenburg in Meijhorst of de bibliotheek in Zwanenveld. Wáár uw/jouw reis naar toe gaat, maakt helemaal niets uit voor deze *challenge* (Frans voor *uitdaging*). Is het reisdoel Wallachije, Lombardije of Turkije? Prima! Blijft u of blijft jij thuis vakantieviëren in eigen tuin, op terras of balkon, doe dan even vrolijk mee. De opdracht is zo simpel als wat: pak de papieren Dukenburger uit rugzak, sporttas of koffer op de plaats van bestemming. De thuisblijver duikt even in de lectuurmand of oudpapierbak. Maak vervolgens een selfie met dD duidelijk zichtbaar in beeld. Een ander mag de foto ook maken en meer dan één persoon poserend voor de lens, alles kan. Plaatjes van onderweg in het vliegtuig of op de boot, onder water of aan het strand. Alle achtergronden tellen mee, als *de Dukenburger* maar goed zichtbaar is. Stuur het resultaat via de digi snelweg naar info@dedukenburger.nl. De redactie houdt rekening met ongeveer drie, vier, misschien vijf inzendingen en die kunnen allemaal in dD opgenomen worden. Veel succes en prettige vakantieperiodes.

Decors

Overigens zit een vakantie in eigen land sinds de pandemie stevig in een nieuw zadel. Enkele horeca-tips zijn dan ook op hun plaats. Uit eigen ervaring en van horen zeggen zijn er bijzondere pleisterplaatsen waar je het vakantiegevoel volop ondergaat. De *ho* van horeca herbergt in ons land de mogelijkheden om te logeren in een bierbrouwerij, een kerk, kastelen, een oude herberg en een afgemeerde oceaanstomer, een klooster en zelfs een gevangenis. De *re* is van restaurants. Wat te denken van dineren in het mandje van een luchtballon, een Arnhemse kerk (*the Church*), watertoren Utrecht, terwijl Enschede *het Paradijs* aanbiedt, zeker weten niet gelegen aan zee. Van cafés (*ca*) zijn er zo ontegenwoordig veel – behalve in Dukenburg dan* – die zijn niet op te sommen.

Wel als je je zoektocht beperkt tot een katten- of hondencafé. In Nijmegen hebben we kattencafé Balthazar in de Van Welderenstraat. Een hondencafé is onze stad kennelijk nog niet rijk. Of staat er ergens eentje in de steigers?

Teersdijk

*Tot overmaat van ramp stond pas geleden het nieuws in de krant dat het ook door Dukenburgers trouw bezochte, dichtstbijzijnde mensencafé/petit restaurant *de Teersdijk* na 91 jaar de deuren sluit. Daarover vertellen we graag meer in een volgende Dukenburger.

Tekst: Hette Morriën. Foto: Eat Live Travel

GROEN VERRIJST ONDER WITTE DEKEN

Verblindend wit in Neerbosch

Witte vlek in het landschap

In ons land laat de natuur, het groen buiten, zich vier keer anders zien in een jaar. Anders in elk jaargetijde. In de lente komt het groen uit, in de zomer staat alles in bloei en rijpt, in de herfst sterft alle groen weer af na de rijpe vruchten en in de winter slaapt de natuur. Maar elke lente vindt de groene verrijzenis plaats. Het groen komt dan overal weer massaal terug. Tegelijk met een paradijselijk wit kleed op struiken en bomen.

April en mei zijn de maanden van de bloesems, die struiken en bomen bedekken met een sneeuw witte deken. De tijd van de bloeiende boomgaarden. Wit als het symbool van reinheid en onschuld en daardoor ook van het paradijs. Het landschap oogt daardoor paradijselijk; een paradijs dat echt bestaat.

Opeens gebeurt het zomaar. De ene dag zijn de takken nog kaal vol met dikke zwangere bloemknoppen terwijl de volgende dag de

opengebusten knoppen volop witte of roze bloemblaadjes laten zien. Een witte deken vult de bomen. Het landschap is verblindend wit. Het geurt bedwelmend lekker. Geef te midden van deze pracht de zintuigen vrij spel: je raakt in een roes. Bedwelmd ervaar je een paradijs.

Op naar de bloesems

Voor de witte pracht hoeft je niet ver te gaan. Wandel door de wijk en bekijk de tuinen. Dan zie je altijd wel een sierboompje in volle bloesempracht. Bezoek een park in de buurt. In Nijmegen heeft elke wijk er wel een. Valkhof, Kronenburgerpark, Westerpark, Distelpark, Hees-dorpspark, Maas-Waalkanaal, Staddijk, Groene Omloop, Filosofenpark, Goffert enzovoort. Neem je fototoestel of smartphone mee en leg die witte pracht vast. Of deel deze met anderen.

Wit: symboolkleur

Het is niet vreemd dat deze witte pracht ons bedwelmt. In het christelijke westen is de kleur wit al eeuwenlang het symbool van op-

perste reinheid, onschuld of heiligheid. Het beleven van zoveel reïne onschuld brengt ons in een roes. We beseffen in volle verwondering dat ons dagelijks leven lang niet zo onschuldig is. Wit is de kleur van heilige reinheid en onschuldige maagdelijkheid. Denk aan de witte bloemblaadjes en witte bruidsmisjes tijdens de (vroegere) katholieke processies. Denk aan het wit van de traditionele bruidsjurk of van het trouwboeket. De christelijke cultuur heeft ons opgevoed met het beeld van het *hagelwitte hemelse paradijs* vol met *sneeuw witte engelen*. Daardoor ervaren we die witte pracht als een paradijs op aarde.

Bedreigd paradijs

De roes van het *paradijselijke* is maar van korte duur. We zijn weer gauw terug in de *alledag*. Ook het sneeuw witte kleed ligt maar kort op de bomen. Maar zoals we allen al lang weten: ook ons groene paradijs, de natuur op aarde, is in gevaar. Een paradijs dat vaak dichtbij is maar dat maar weinig mensen goed kennen. Het wordt bedreigd en de gevaren komen vooral van ons, mensen. Laten we dit groen en witte paradijs vergaan?

Contact met Struinbulletin

Voor het aanvragen van wandelroutes, groenartikelen of van de catalogus struinbulletin, gebruik je het mailadres: struinbulletin@outlook.com. Ook voor het stellen van vragen of het doorgeven van een boodschap.

Laat de bijen maar komen

Witte bloesem in de Gofferttuin

Tekst en foto's: Frans Sijben

Een Gedeelte Dag is een Goede Dag.

Deel de Dag

Voor senioren van 65+ in Nijmegen
U bent van harte welkom om te horen
hoe wij de dag samen delen.
Neem contact op:

Telefoon: 088 - 00 171 21

E-mail: ouderenwerk@sterker.nl

Website: www.sterkerouderenwerk.nl

Adres: Meijhorst 7039, 6537 EP Nijmegen

Richt uw woning mooier in met Wennekers Nijmegen

WENNEKERS
NIJMEGEN

Groenestraat 2A Nijmegen
(hoek St. Annastraat)

T: (024) 356 01 04

E: info@wennekers-nijmegen.nl

Gordijnen, zonwering, vloeren ...en meer

www.wennekers-nijmegen.nl

Download ook de Dar-app!

Voor ophaaldagen,
tips over afval scheiden
en meer.

www.dar.nl/dar-app

Dar
...en 't is weer fris!

RIJWIELHUIS JANSSEN

SINDS 2023

De fietsenmaker van Dukenburg

Malvert 70-17
6538 DP Nijmegen
024-7855951
www.rijwielhuisjanssen.nl

Colofon

De Dukenburger is een onafhankelijk blad voor het stadsdeel Dukenburg. Het verschijnt negen keer per jaar en wordt gratis verspreid.

De Dukenburger is mede mogelijk gemaakt door de gemeente. Er is een bijdrage verkregen uit het budget wijkactiviteiten/bewonersinitiatieven van de gemeente Nijmegen.

Adres

Zwanenveld 63-55, 6538 RP Nijmegen
Telefoon: 06 54 645 175
E-mail: info@dedukenburger.nl

Internet

www.dedukenburger.nl (voor actueel nieuws)
Twitter: @dukenburger

Redactie

René van Berlo (hoofdredacteur)
Toine van Bergen
Arthur de Jonge
Hette Morriën
Ferdi Notten
Wil Rengers
Peter Saras

Foto's

Peter Saras
Arthur de Jonge
Jacqueline van den Boom (www.jvandenboom.com)
Ferdi Notten
en anderen (zie bij de artikelen)

Vormgeving

René van Berlo

Vaste medewerkers

Jaap van der Bent
Marije Kljnsma
Peter van Kraaij
Guus Kroon
Thijs de Leeuw
Joska van der Meer
Hans van Meteren
Jaap Mooi
Qader Shafiq
Wouter Slob
José Velzeboer
Gon van der Werff

Stichtingsbestuur

Ton Strik (voorzitter)
Qader Shafiq (secretaris)
Hans Veltmeijer (penningmeester)

Drukwerk

Drukkerij Hendrix, Peer
Oplage: 10.500 stuks

Bezorging

Op alle adressen in Dukenburg met uitzondering van de adressen met een NEE-NEE-sticker
Klachten over bezorging: info@dedukenburger.nl

Volgend nummer

Kopijsluiting: zondag 9 juni 2024
Verspreiding: vanaf vrijdag 28 juni 2024

Foto voorpagina

Boekenhuisje in Bibliotheek Zwanenveld
(Foto: Jacqueline van den Boom)

Mensen helpen?

Zorg of hulp nodig?

Mensen ontmoeten?

Een idee voor de buurt?

Vragen over regels en papieren?

STIP DUKENBURG
wijkcentrum Dukenburg

ma t/m vr
09.30-12.00 uur
di 13.30-15.30 uur

stip

WWW.STIPNIJMEGEN.NL/DUKENBURG

@StipNijmegenDukenburg

de Dukenburger

Info-magazine voor Dukenburg - 17e jaargang nummer 4 - mei/juni 2024

is verkrijgbaar bij:

Aldenhof: de Lindenberg.
Lankforst:
Gezondheidsplein Dukenburg.
Malvert: Jumbo, Rijwielhuis Janssen,
Meijhorst: Albert Heijn,
Ontmoetingskerk, Wijkcentrum
Dukenburg, Zwembad Dukenburg.
Staddijk:
Trainingscentrum Michi.
Tolhuis:
Creatief Centrum Nijmegen-Zuid.
Weezenhof: Cafetaria Çiçek Yeliz,
Huis van Weezenhof.
Zwanenveld: Albert Heijn,
Bibliotheek Zwanenveld, Primera, Pronk,
Duurzaam Wonen.

Boekenhuisje in de bibliotheek

DUKENBURG

Fysiotherapie Dukenburg

Aldenhof 70-03
Weezenhof 55-16
Meijhorst 60-02
Zwanenveld 90-80 H
Tolhuis 33-09

Tel: 024-3441756
info@fysiotherapiedukenburg.nl
www.fysiotherapiedukenburg.nl

Orthodontistenpraktijk Dukenburg
voor kinderen en volwassenen

Trots
op je
lach

♥ Persoonlijke benadering

📅 Snel een afspraak

📍 Perfecte locatie

www.orthodukenburg.nl

024 3440837

HOMAN
MAKELAARDIJ

Woning verkopen?

Maak een **goede start** met
dé makelaar uit uw **eigen wijk**

024 - 3448 497

Zwanenveld 8403-D

homanmakelaardij.nl